

MİLLÎ GENÇLİK

Fikir, Sanat, Aktüalite ve Aksiyon Dergisi

CALLUD : Kaynağımız Kur'an'dır

**MTTB'DE VERDİĞİ KONFERANSIN
TAM METNİ...**

1974 SENESİNDE YAYINLANAN ESERLER ARASINDA

DİKKATİMİZİ ÇEKENLER:

- 1) İdeolocya Örgüsü — Necip Fazıl Kısakürek — B. D. Yayınları
- 2) Bu Ülke — Cemil Meriç — Ötüken Yayınları
- 3) Umrandan Uygarlığa — Cemil Meriç — Ötüken Yayınları
- 4) Bir Dünyadan Bir Dünyaya — Samiha Ayverdi — Hulbe Yayınları
- 5) Hadislerle Müslümanlık — 2. Cilt — Divan Yayınları
- 6) Lozan Zafer mi? Hezimet mi? — 2. Cilt — Kadir Mısıroğlu — Sebil Yayınları
- 7) 1984 — George Orwell — (Roman) — Yağmur Yayınları
- 8) Kapitalizm Marksizm ve İslâm — Jacques Austruy — Hulbe Yayınları
- 9) İhyaû Ülumiddin — İmam-ı Gazali — Bedir Yayınları
- 10) Çile — (Şiir) — Necip Fazıl Kısakürek — B. D. Yayınları
- 11) Esselâm — (Şiir) — Necip Fazıl Kısakürek B.D. Yayınları
- 12) Rabıta-i Şerife — Esseyid Abdulkhakim Arvasi — Sad. N.F.K. B. D. Yayınları
- 13) Dündar Taşer'in Büyük Türkiyesi — Z. N. Kutluğ Yayınları
- 14) Sanayi Toplumu — Reymond Aron — Boğaziçi Yayınları
- 15) Müneccimbaşı Tarihi — Çev. İsmail Erünsal — Tercüman 1001 Temel Eser
- 16) A'mâk-ı Hayâl — Sehbenderzade Ahmet Hilmi — Tercüman 1001 Temel Eser
- 17) Hicret — (Şiir) — M. Akif İnan — Edebiyat Yayınları
- 18) İslam Toplumunun Ekonomik Strüktürü — Sezai Karakoç — Diriliş Yayınları
- 19) Çağ ve İlham — Sezai Karakoç — Diriliş Yayınları
- 20) Yunus Emre — Sezai Karakoç — Diriliş Yayınları
- 21) Osmanoğullarının Dramı — Kadir Mısıroğlu — Sebil Yayınları
- 22) Muallim Naci — Abdullah Uçman — Toker Yayınları
- 23) İmam - Hatip Okuları Meselesi — Nahit Dinçer — Yağmur Yayınları
- 24) Türk Edebiyatı — III. Cilt — Ahmet Kabaklı
- 25) Kur'anın Getirdiği — Emin Işık — Hareket Yayınları
- 26) İslam Ekonomisi — Emannan — Fikir Yayınları
- 27) Görüşlerim — Kaddafi — Hareket Yayınları

MİLLÎ GENÇLİK

Sayı : 3

Dönem : 3

ŞUBAT 1975

İÇİNDEKİLER

Millî Gençlik/Başyazı	4
Yaşar Karayel/Yarıya İndirilen Bayrak	10
A. Callûd/Kaynağımız Kur'an'dır	12
Ergun Göze/İçki ve Lâiklik	18
Cankut Saylan/Demokrasinin Yeni Yüzü	19
Millî Gençlik/Arif Nihat Asya'yı Kaybettik	22
A. Nihat Asya/Na'at/Şiir	23
Ahmet Memduhoğlu/Şeriat Aktüel Bir Mesele Oluyor	29
Ali Bulaç/Mevlâna Sınıfsız Bir Toplum Adamıdır	35
Prof. Dr. Ali Nihat Tarlan/Mevlâna	38
Yılmaz Şener/Faiz Nedir ve İktisadî Hayata Etkileri Nelerdir	44
Sami Mengüçoğlu/«Kitleler Psikolojisi» Üzerine	47
Murat Muzafferoglu/Ekonomik-Nüfusbilim Açısından Ülkemize ve Dünyaya Kısa Bir Bakış	51

Millî Gençlik; Aylık Fikir, Sanat, Aktüalite ve Aksiyon Dergisi.

Sahibi: M.T.T.B. adına Âbit Özmen, Yazı İşleri Müdürü: Yaşar Karayel, Teknik Sekreter: Mustafa Yürür, Kapak Düzeni İbrahim Erdoğan, İdare Yeri: M.T.T.B. Basın - Yayın Müdürlüğü Çağaloğlu — İST. Tel: 26 69 24, 27 87 13/5. Abone: Yıllık 50,— 6 aylık 30.— T.L, Posta çeki No: 20092150, Yazışma Adresi: PK. 917 İstanbul. Yazıların mesuliyeti yazarlarına aittir. Gönderilen yazılar yayınlansın veya yayınlansın iade edilmez. İlanlar tarifeye tâbidir. Yazılar kaynak gösterilmeden iktibas edilemez. Dergi her ayın ilk haftasında çıkar.

Dizgi - baskı: Fatih Gençlik Vakfı Matbaa İşletmesi.

başyazı

YARIDA KALAN ÜMİT Mİ?

«Ben gelmedim da'vi için
Benim işim, sevi için
Gönüller, dost evi için
Gönüller yapmaya geldim»

Üniversitelerin açılışından bir müddet sonra bombalar gene patlamaya, insanlar öldürülmeye başlandı. Demek anarşi yeniden maya tutmaya hevesli. Böylesine bir vasatta; yâni öfkenin, kinin konuştuğu yerde fikre ve düşünceye yer yoktur. Kan bir başka kanı, kin bir başka kini da'vet eder ki nihayet nesiller manasını eremedikleri yarım hakikatların ardından tükenip gider.

«20-25 yaşlarındaki bu insanların hepsi hain olamazlar. Ama aldanişta öyle olmalıdır ki dönüşü olsun. Telafi edilmez, dönüşü olmayan aldaniş korkunç» diyor Sayın Cemil Meriç. İnsanın bir dâva bir ideal sahibi olması tabiidir. Çünkü insanı hayvandan ayıran temel vasıflardan biridir bu... Ama bir arayış halindeyken şöyle böyle bulunan «hakikat» lar veya hakikat bilinen «şey» ler'i tam birvuzûha kavuşmadan, herşey olup bitmiş gibi Ahmet Mehmet'i Mehmet Ahmet'i vurmaya kalkarsa mesele, mesele olmaktan çıkar kan davası, haline döner. İntikam fikri her düşüncenin yerini alır. Tartışmaya, fikir teatisine kimsenin tahammülü de olmaz. Bu ise tam manasıyla iptidailiğe dönüştür.

Türk siyasi tarihinde bir dönem başlangıcı olarak vasıflandırılan «12 Mart Muhtırası» iç harp eşiğindeki ülkeye yapılan âcil bir müdahaleydi. Şu veya bu kişilerin şahsi menfaatlerine alet olup olmama meselesi bahsideğer. Ama ordu devleti her türlü tehlikeden koruma vazifesini yerine getirdi. Enerjilerini eyyamcı bir dünyanın uyuşturucu ilkeleri yerine; sınıflararası tezadı kan, kin, intikam ve ihtilal'le yok etmek iddiasındaki bir

İdeolojinin emrine veren genç adamlar, silahlı eyleme girişmişlerdi. Buna seyirci kalınmadı. Milyonlarca değerindeki silahlarla toçlız edilmiş eylemciler ordu tarafından yakalanıp Sıkıyönetim mahkemelerine teslim edildi. Fakat; ortada bir durum vardı. Devletli dışdan gelen saldırılara karşı koruma mevkiindeki ordu, binlerce T.C. vatandaşını kendi devletini yıkma suçundan takip ediyor, onlara karşı mücadele veriyordu. Bu kadar insan nasıl meydana gelmişti? Bunlar «10 yılda 15 milyon genç yarattık her yaşta» diye övünülen cumhuriyet döneminin çocukları değil miydi?

12 Mart muhtırası ve ardından gelen Sıkıyönetim sadece acil bir müdahaleydi dedik. Bu müdahale maalesef tedavi ve ıslah şekline dönüşmedi. Çünkü temel fikirden mahrumdu.. Hadiselerin müşahhas tezahürleri görüyor, oradan hareket ediyordu.

Sıkıyönetim Mahkemeleri eylemcileri yürürlükte olan kanunlara karşı gelmekle suçluyordu. (Esasen mahkemenin vazifesi de budur) Onlar bunu zaten kabul ediyorlardı. Marksist ve Leninist olmakla suçluyordu. Onlar buna da itiraz etmiyor bilakis: «Biz ne Türküz ne de Müslüman. Biz Marksist ve Leninist'iz» diye de övünüyorlardı. İşte mesele buradaydı. Onları eyleme götüren «dünya görüşü» muhasebe edilmiyor, hep neticeler üzerinde duruluyordu. Bir takım tenkitlerse çok cılız kalıyordu. Bir dünya görüşünün yanlışlığı veya ülke gerçekleriyle uyuşup uyuşmadığının tespiti; o ülke insanının temel dünya görüşünden hareketle mümkündü. Korku susturur ama iknâ etmez. Sıkıyönetim'de susturma işini bir müddet başarıyla yürüttü ama o kadar. Eylemciler çeşitli cezalara çarptırıldılar. Olan ön safta eli silah tutan ateşli gençlere oldu. Verilen cezalar onları mücadelesini verdikleri davanın yanlışlığı üzerinde en ufak bir tereddüte bile düşürmedi. Bilakis hırsları bilendi. Kendilerine karşı gelen her gücün faşist güç olduğuna; ordunun'da faşizmi temsil ettiğine; dair inançları bir kat daha arttı. Yıkamadıkları devletin ayakta duran güçlerini gördüler. Metod'da hata ettiklerini daha temkinli hareket etmeyi öğrendiler. Demokratik yolu denemede fayda olacağını düşündüler. Ama demokratik yolun çıkmazlığı görüldüğü en daha büyük bir güçle silahlı eylemi gerçekleştireceklerdi. Demokratik yol, genel af sayısında bütün bu metod hatasına düşmüş eylemcileri cepheye lade etti.

«Şiddet», «terör» fikir ve ideal sahibi gençlerin yetişmesine de mani oldu. Eyyamcılık, fikirsizlik efkâr-ı umumiyede bir meziyet gibi görülmeye başlandı. Bir kısım anababalar «aman evlâdım, hiç bir şeye karışma, ders kitabından başka bir şey okuma» gibi bozuk düzenin birer sessiz vatandaşı olmaya davet eden tavsiyeleri, veya; anayasal rejim, demokrasi, ilke vs. gibi hiç bir şey vermeyen muhtevassız klişe deyimler; bir iman buhranı geçiren nesillerin önüne sürüldü. Gene câzip olan «sol» du. Zirâ eyyamcılık bir fikir değildi. «Sağ» ise kaypak ve vuzuhtan mahrumdu. (Sol bütün dünyada beynelmilel bir hüviyet'e sahip. Ve karşısındaki al-

ternatiflerde aşağı yukarı aynıdır. Ama Türkiye'de sağ diye adlandırılanların beynelmilel kalıplara girecek bir hüviyeti yoktur. Sola karşı her çeşit fikir sağ diye adlandırılıyor. Bu yanlıştır. Kapitalist, Faşist gibi isimlerin çok uzağında büyük bir kitle vardır. Ve bunların sahip oldukları fikirlerle diğer ülkelerdeki sola karşı olan fikirler arasında hiç bir benzerlik yoktur.) Solun ideolojisi, ideologları belliydi. En etkili propaganda vasıtalarına sahiptiler. Ciddi geçinen gazeteleri, bilim adamları, yazarları, çizerleri, artistleri vardı. Karşısındaki cephe ise böyle popüler değildi. Bir kere bin yıl bir milletin iman kaynağı olan; aşkını, vecdini, cemaat şuurunu, yaşama sevincini aldığı; insanları ırklara, sınıflara ayıran kin ve düşmanlıktan uzak fikirler, «öcü», «karanlık», «çağdışı» gibi isimlerle aforoz edilmişti. Mukaddesi yok edilen milletin elbette yeni mukaddesleri olacaktır. Ve sol bu iman boşluğunu doldurdu. Her ne kadar maddesi olduğunu iddia etse de (ki öyledir) idealistçe ölme, kavga etme vecdini verdi. Tanrı tanımaz olsa'da kitap'ı ve peygamberi vardı (kendine göre). Burada anlaşılmayan bir taraf var! Milleti tarihi akışından, irfanından kopartanların her türlü mukaddesini yok etmeye kalkanlar neden bu gençleri suçluyorlardı ki? Onlar kendilerinin açtıkları inkarcılık yolundan ilerlemiş ve inkarlarını materyalist bir felsefe üzerine bina ederek daha sistemli daha tezadsız olmuşlardı. Bundan daha tabii bir netice olabilir miydi?

Evet. Sıkıyönetimden bu yana değişen bir şey olmadı. Bir sessizlik (belki de hazırlık) devresi. Seçim. Kurulan bir hükümet. Ardından gelen umumi af, istifa ve bugüne kadar gelen buhranlı devre. (Biz meselenin siyasi veçhesiyle uğraşmıyoruz. Partiler, bölünmeler buna mümasil hadiseler mevzumuzun dışındadır. Bizim için mühim olan Türkiye'nin kadere tesir edecek dünya görüşlerinin tercihi ve nesillerin bunlara karşı alaka dereceleri.) O yazımızın başlığı olan «Yarıda Kalan Ümit mi?» suali aslında bir endişenin ifadesidir. Çünkü biz Marksist diye anılan grubun içinde de düşünen ve arayan insanların mevcudiyetine inanıyoruz. Bu inancımız yeni değildir. Onlarla dialog kuramamanın derin ızdırabını duyuyorduk. Ama ortada harp vardı. Fikirler değil silahlar konuşuyordu. Sıkıyönetim ve sonrası gelen silahsız, kavgasız vasatın buna çok güzel zemin hazırladığını görüyor ve seviniyorduk. Düşünce yobazlığa kaçamadığı müddetçe mutlaka bir hedefe varacaktı. Hakikat arayıcısının bugün şu veya bu gurupta oluşu mühim değildi. Mühim olan - aslında saygıdeğer olan - bir arayış içinde olmaktı. Türkiye'de bir çok insanı Sosyalist, Marksist fikirlerin içine iten sebep düzenin bir takım bozuklukları ve bunlara teşhisler koyup deva olarak Marksizmi ileri süren propaganda silahlarının kuvvetli oluşuydu.

(Burada da işin siyasi veçhesini ele almıyor meselenin sadece fikri hatası üzerinde duruyoruz. Elbette mesele tek yönlü değildir. Türkiye halkları gibi sloganlarla ülkeyi bölük pörçük edecek, mezhep ve ırk ayr-

liklerini körükleyen beynelmilel güçlerin mes'um rolüde aslâ gözden uzak tutulamaz. Yalnız burada da anlaşılmayan bir taraf vardı. Bu düzenin bozukluklarını teşhir edenler gene bu düzenin kurucuları ve koruyucularıydı. Hakikatte kendi eserlerini teşhir ediyorlardı. Ülkenin bin yıllık nizamını bozan hastalık batıcılıktı. Ve bu zavallı gençliğin akıl hocaları da iliklerine kadar batıcıydılar. Yalnız yeni maskelerle çıkıyorlardı gençliğin karşısına. Dünün batıcıları bugünün devrimcileri olmuştu. 40 yılın halk düşmanı, tepeden inmecisi, milletin iliklerini emerek büyüyenler kadro halinde solcu olmuştu. Ve tabi gene «önder» lik vasfını muhafaza ediyorlardı. Her devrin ikbâl adamı olmak onların ezeli hastalığıydı. Sadece tek vasıfları vardı. Bu milletin bin yıllık inançlarından iğrenmek ve korkmak. Bu idealist gençlikse düpedüz aldatılıyordu. Ama aldatılan gençler arasında bu korkunç tezadı farkedenler olmadı mı? Oldu şüphesiz. Meselâ 9 Mayıs 1973 tarihli İstanbul gazetelerinde şöyle bir haber yer alıyordu:

«Töre: Ben Marksist değilim deyince arkadaşı «Hain» diye bağırdı. İstanbul Sıkıyönetim Mahkemelerinde dün üç dâvanın duruşmasına devam edilmiştir.

Askeri Yargıtay'ın bozmasından sonra 3 numaralı Sıkıyönetim Mahkemesinde bakılan Nâhit Töre ile 14 sanığın davasında savunma yapan Töre'nin «Ben Marksist Leninist değilim» demesine sinirlenen Osman Bahadır arkadaşına «Hain» diye bağırmıştır. İki sanık arasında çıkacak bir olayı askerler önlemiştir.

Töre uzun süren savunmasının sabahki bölümünde özetle şunları söylemiştir! Evet, ben Marksist - Leninist değilim. Bizim yaptıklarımızı Türkiye'nin en az 20 yıllık tarihi gelişini içinde değerlendirmek lâzımdır. Bütün anlaşmazlık Türkiye'nin uzun geçmişine dayanan tarihinin bilinmemesine dayanmaktadır. Son 50 yıl bize yeterince anlatılmamış, beyinlerimiz daima kireçlendirilmeye çalışılmıştır. Anadolu halkımızın yaşayışı, örf ve âdetleri hakkında yeterince bilgi verilmemiştir. Daima bütün aksaklıklar batı bataklığına saplanmanın sonuçlarıdır.

Anadolu insan'larının 900 yıllık tarihini öğrenmeyenler, Che - Guera ve Marigella'nın bütün özelliklerini bilmektedirler. Misâl olarak Abdülhamid'i ele alalım. 50 yıl hain kızıl sultan olarak anlatılan bu kimse, 600 yıldanberi Türk Devletini yıkmak isteyen birçok emperyalist ülkelerin oyunlarına karşı Türkiye'yi maharetle idare etmiştir.

Türkiye'de tarihi gelişimi iyi bilen ve halkı ezdirmeyen iki kişi gösterilebilir. 1'cisi Abdülhamit, diğeri ise son 50 yılı en iyi şekilde değerlendiren İsmet İnönü'dür.

Daha önce yapılan sorgumda Marksist - Leninist olduğumu söylemiştim. Şimdi de bu sözleri söylediğim için hainliğimden, revizyonistliğimden ve hatta korkaklığımdan bahsedilecektir. Ben Türkiye'nin geri kal-

mişliğinden Marksist Leninist metodlarla kurtulacağına inanmıyorum. Lenin, Mao kendi ülkelerinin şartlarına göre hareket etmiştir.»

Bu çok çarpıcı sözlerin içinde elbette yanlışlığı devam eden kanaatler vardı (Zikrettiği isimlerinden ikincisi gibi) Ama bu sözleri söyleyebilmek o zamana kadar bu fikirlerin kavgasını veren bir insan için kolay bir iş değildi. Nahit Töre bunları söyledi. Düzene yaranmak âmiyâne tabirle; «paçayı kurtarmak» için söylemedi. Çünkü düzen bu yeni kanaatlere Marksizmden daha fazla düşmandı. Bu sözler açıkça bir dürüstlüğü, bir samimiyetin ifadesiydi. O aldatıldığını anlamıştı. İnsanın yanıldığını anladığı yerde dönmesi ihanet değil fazilettir. (Ama arkadaşına göre ihanettir, döneklidir. Bir insandan artık inanmadığı şeyler uğrunda mücadele beklemek abestir. Sonra yanlışta ısrar bir mertlik özelliği de olamaz) Biz bir nesil olarak aldatılmıştık ve bir kere daha aldatılıyorduk. Önümüze yeni bir yalan daha sürülüyordu. Ülkemiz koskoca bir medeniyetten bağıra bağıra kopartılmış, dıştan asırların uniyle beslenmiş emperyalist devletler; içten de onun ortakları bizi mahvetmişti. Şimdi yeniden dirilme çabaları içindeydik. Ortadoğu tarihi misyonuna sahip çıkacak bir devletin doğuş sancuları içindeydi. Buna pazarlarını kaybetmek istemeyen kapitalist blokta; sıcak denizlere inmek isteyen Sovyet bloku'da razı olamazdı. N. Töre'nin isabetle teşhis ettiği Abdülhamid denilen insan, Afrika'dan Hindistan'a, İskodra'dan Mısır'a Yemen'e kadar uzanan dinî ve siyasî nüfuzu gelişen canavarlaşan kapitalist batının önünde bir set teşkil etmişti. Bunun için o ve temsil ettiği zihniyet yok edilmeliydi. Ki, bu topraklar sömürgeleşsin; Devleti aliye parçalansın; Hilal Haçlının karşısında ebediyen görünmesin. Bütün bunlar yapılmadı mı? Batı karşısında imanlarını kaybedenler farkında olarak veya olmıyarak onların aleti olmadılar mı? Ülkevi batırmakla kalmayıp bu milletin bin yıllık kültürünü de imha etmediler mi? Dinsiz, dilsiz, irfansız nesiller onların eseri değil mi? Anadolu insanının asırlarca yoğurduğu kültürden onun eserlerinden ne anlıyoruz ki ona düşman oluyoruz. Biliyor muyuz ki düşman olalım? Kıyas iki bilinen arasında yapılır. «Ne Türküz ne de Müslüman» demek kolay bir inkâr. Bunları söylemekle 200 yıldır bu milletin çocuklarını böyle söyletmek isteyenler sevinir. Biz ise sadece üzülürüz. Evet bilmiyoruz ve inkâr ediyoruz! Osmanlının içtimaî (sosyal) yapısı nasıldı? Devletin temel görüşü ne idi? Vakıflar, Loncalar, Tekkeler, Medreseler, ne işe yararlardı? İnsanı hangi değerlere inanıyordu? Aile yapısı nasıldı? Tasavvuf neydi? Toprak nizamı nasıldı? Sınıf var mıydı? Osmanlı neden sanayileşemedi? Buna hangi âmiller sebep oldu? Bütün bu nizam kaynaklarından MUTLAK KİTAP nedir? Nasıl bir içtimaî muhitte doğdu, yayıldı? Ne gibi medeniyetler vücuda getirdi? Evet harflerini bilmediğimiz, kelimelerini de kurumcuların tırpanladığı, ve her geçen gün bizden uzaklaştırılan bu kültür'e nedense düşmanız. Ortada değerlendirecek unsur bırakmamışlar

ve bu unsur'a dikkati çekecek eğitim vermemişler. O iklimin müşahhas misâli Ârif İnsanlarımız tükenmiş, geride kalanları da bir kenara itilmiş. İnsanımızı insan eden, ihsan-ı kamil'e ulaştıran ne kadar manevî kaynak varsa kurutulmuş ve batıcılığın tutması içinde karikatürlerin piyeslerin romanların bütün mevzuları örnek manevî şahsiyetleri karikatürize etmek gözden düşürmek olmuştur. Vakıflar yağma edilmiş. (Diğer müesseseler zâten tanzimattanberi yavaş yavaş ortadan kaldırılıyordu) Musikimiz bile yasak edilmiş. Yıllarca icra ettirilmemiştir. Bütün milli sanat şubelerimiz hor görülmüş eğitimi yasaklanmıştır. Hatta çeşmelerin (kurutuldukları yetmiyormuş gibi) üstlerindeki kitabelerde hat var, eski yazı vardiye binlercesi parçalattırılmıştır. Arşiv vesikalarımız tonlarla kese kağıdı fiyatına satılmıştır. Ülkemiz gerçekten korkunç bir KÜLTÜR İHTİLAL'i geçirdi. Bir anda bin yılı yok etmek için çılgınlar gibi tepinmeye başladık. Bu bir cinnettir! Ve nesillere hafızalarını iptal etmeleri edebiyattan musikiye, kahramanlarından san'atkâr'larına kadar ne varsa unutmaları telkin edildi. Mekteplerimiz batıcılığın resmi yayıcısı oldu. Yunan tanrılarında, Bach'a uzanan öğretim çizgisi bir İbni Haldunu Gazalîyi, İtrî'yi öğretmedi. Çok şey kaybettik. Her şeyden evvel insanımızı... Vecdsiz, aşksız, idealsiz bir sürü, bir toplum olduk. Bunca yıkımdan sonra bütün bunları yazabilmek bir gençlik olarak hasret duyabilmek bile şaşırtıcıdır. Gelin beraber bu yıkımı araştıralım, medeniyet katillerini tespit edelim. Artık batıcı yobazlık perdesi zaman aşımına uğradı. Şimdi bir kendine dönüş çığırını başladı. İktisadî, siyasî, edebî, tarihî sahalarda genç araştırmacılar bozuk düzenin doğmalarını tahlile tâbi tutuyorlar. Kırk yıllık sosyalist fikir adamları, romancılar, reisörler bir Osmanlı medeniyetinin mevcudiyetinin, büyüklüğünün ve inkâr edilmişinin sebeplerini münakaşa ortamına getiriyorlar. Tecessüsümüzü hakikatlara çevirmek, yani; temeldeki yanlışları yakalamak çabası içindeyken; bütün emekleri boşa çıkaracak, ümitleri söndürecek, ülkeyi kan ve ateşe boğacak silahlar yeniden konuşmak istiyor. Netice de bir istibdat bir dikta gelebilir ve gelenler her türlü fikri araştırmayı, konuşmayı, yazmayı yasaklayabilir. İşte bunun için endişe ediyoruz. Bu yılların yalan saltanatını yıkacak hesaplaşmayı böylesine çirkin bir istikamete götürecektir, bu güzel ümitleri yarıda bıraktıracak, her türlü evleme karşıdır. Gerçek kavga bevinlerde, vicdanlarda olmalıdır. Biz gönüllerin fethine inanıyoruz. Ve milletimizin yeni bir yalana daha kurban edilmesinden korkuyoruz.

MİLLÎ GENÇLİK

YARIYA İNDİRİLEN BAYRAK

Yaşar KARAYEL

Gelecekteki Türkiye'nin bugünkü temeli: Gençlik. Başlangıcı ve sonu olmayan, devamlı işlenmeye hazır ve aynı zamanda hareket enerjisi... Düşünmeyi unutturmaya çalıştıkları bir devirde düşünmek için emeklemeye çalışan varlık, gençlik... Bu arayış içerisinde kendisini öz kültür birikiminin içinde bulamayanlar -kültür emperyalizminin neticesi olarak kendilerini yabancı ideolojilerin kucaklarında buluyorlar.

Biz elli yıldır söyledik. Yine de sesleniyoruz. Temel çürüktür, su üzerine inşa edilmiştir. Bu bina yıkılmak üzeredir. Bunun hâl çareleri aranmalıdır. Temeller, tabanda halkımızın özü olan kendi kültürümüze, tarihimize, mukaddes değerlerimize oturtulmalıdır. Yetkililer; söylenenlere kulak veriniz, bunun vebali sizlerindir. Siz kulak vermezseniz birgün gençlik sizden soracaktır. Bu son çıkan olaylar da buna dayanmaktadır.

23 Ocak Perşembe günü akşama doğru Vatan Mühendislik Yüksek okulunda meydana gelen olaylarda kurbanlar verildi. Bu, içinde bulunduğumuz şartlar da kaçınılmaz bir sonuçtur. Yeni ve acil tedbirler alınmazsa yarın da buna benzer olayların çıkması muhtemeldir. Okul kantininde yemek bahanesiyle başlayan tartışmalar giderek büyümüş, okul bahçesinde başlayan ağız kavgaları okulun arka tarafında bulunan Yamak sokakta silahlı düello şeklini almıştır. İki grup arasındaki silahlı çatışma sonucunda devrimci geçinen ikinci sınıf öğrencisi -Kerim Yaman- kurban gitti. Bu ölüm, hikayenin ne ilk ne de son kahramanıdır. Bu senaryo devam ettikçe daha böyle çok oyuncu ölecektir. Nitekim yaralılardan birinin daha komaya girdiğini öğrenmiş bulunuyoruz.

Son hadiseler, gurupların belli yerlerdeki güçlerini hareketi başlatacakları yerlere yığmalarıyla başlıyor. Bu hadisede yaralananlardan Murat Beşekşioğlu Hukuk Fakültesi öğrencisidir. Bu da gösteriyor ki hadiselerin elebaşları başka okullardaki militan devrimcilerdir.

25 Ocak Cumartesi günü İstanbul'da komünistlerin sokak yürüyüşünü yıllarca önce okullarını bitirmiş olan devrimciler yönetiyordu. Bu adamların kimisi doktor, avukat, mühendis idiler. Görülüyor ki hadiseler tamamen talebelerin dışında siyasî partiler tarafından yönetilmektedir. Bu adamlar malum siyasî partinin de üyeleridir. Caddelerden topladıkları

halkın eline bir pankart verip yola düşürenler, içinde buldukları başıbozukluğun farkında değillerdi. Yürüyenlerin içinde tombalacısından tutun da yıllarca önce komünizm suçundan içeri girenler de vardı. Tabii ki bunları en çok destekleyende sık sık anonlarıyla T.R.T. idi.

Hadisenin milleti üzen ve halka ters düşen bir yönüde devamlı yücelttiğimiz bayrağımızın üç beş soysuz tarafından üniversitede ve sirkeci rıhtımında yarıya indirilişiydi. Bayrak yarıya kimler için indirilir? Bayrağın üniversitede yarıya indirilişini Sayın Rektör; millet birgün sizden soracaktır! Yağma edilen üniversitenin sualini de yine siz vereceksiniz. Emniyet yetkililerinin vapurda bayrağı yarıya indiren komünistlere neden müsaade ettiğini anlayamadık...

Bir şayiye göre Viranşehir olayları, basit bir kaçakçılık hadisesi değil; Filistinde eğitim görüp kaçakçı kılığında Türkiye'ye girmek isteyenlere ve ateş açanlara Türk Jandarmasının vatan menfaati icabı haklı müdahalesidir. Bu olayı protesto etmek için İstanbul Beyazıt meydanında Komünistlerin düzenledikleri gösteri halkın ömrü boyu unutamayacağı bir komedyadır.

Bu son hadise aslında Yıldız hadisesinden sonra biriken potansiyelin eritilmesidir. Komünistler derneklerinden istifa etti diye, kendileri vurup, sonra da zaman ve kan kaybından zorla ölmesine sebep oldukları arkadaşları Şahin Aydın'ı yeteri kadar devrim adına kullanamadılar. Kendilerine yeni bir kurban lazımdı, onu da yaptılar. Belki bunu da kendileri yapmışlardır. Çünkü bunlardan her türlü kötülük beklenir. 24 Ocak günü İstanbul Üniversitesini işgal edip, üniversite kapısından «Devrimci arkadaşlar, Kızıldere'de öldürülenler, idam edilenler bizim kardeşlerimizdir. Biz onların kanını taşıyoruz. Onları faşistler vurdular, astılar» diye ağızından salyaları akarak oraya toplanan işsizler takımına seslenenler bilmiyor ki, konuştukları, halka terstir. Kendisi sırtında bin liralık kürkle konuşurken, halkım dediği kimsenin sırtında padesü de yoktur. Bunlar aynı gün sabahı Yıldız Akademisinde silahları konuşturup prova yaptılar.

Olayların değişik bir yönü de Üniversite rektörünün tutumdur. Şimdiye kadar olan hadiselerde -biri hariç- polisi üniversiteye davet etmeyen rektör üniversitenin kapılarının kapatılmasına neden taraftardır? Guruplardan biri işgal ettiği zaman polise buyur, diğeri işgal ettiği zaman devamlı... Bunların önüne geçilmelidir, üniversite ilme açılmalıdır. Hiç bir okulda talebe rahat değildir. Bu hadiseler bütün okullarda başlayabilir. Hiç kimsenin aileleri huzursuz etmeye hakkı yoktur. Biz bu tip hadiselerin devamlı olarak karşısındayız. Fikri olanlar masa başına fikirlerini söylemeye buyursunlar. Fikirlerin tartışılarak gerçeğe yönelineceğine inanıyoruz. Bütün çalışmaların bu yönde olması en içten arzumuzdur. Silâhlar ve kan, fikirsiz sokak kabadayılarının işidir. İstikbale uzanan yol gerçek fikirlerden geçer.

ONBİR

«KAYNAĞIMIZ KUR'AN'DIR»

LIBYA BAŞBAKANI A. CALLUD'UN M.T.T.B. DEKİ
KONFERANSININ TAM METNİ

Derin bir güvenlik içinde geleceğe dayanan bu heyecan dolu gençlerin arasında, kendimi bulmaktan son derece mütehassisin, baktıyarım ve mutluyum...

Ben tükenmek, durmak, gerilemek, bilmeyen ve devamlı olarak ileriye giden, her zaman ilerlemek için çaba harcayan, ilerlemek içinde kendini İslama vakfeden gençliğin ruhunu sizde şu anda görüyorum.

Bu ilim kaynağı olan, ilmin dayanağını teşkil eden insanı yetiştiren bu yerde, siz'lerle beraber buluşmanın imkanını bana veren M.T.T.B. yetkililerine teşekkür ederim.

Bu yer Allah'ın evlerinden biridir. Çünkü Allah daima ilme ve marifete davet eder. Kur'an'ımızda ikra (oku) emriyle bize tebliğ etmiştir.

Şu anda sizlerle beraber bulunmakla gördüm ki, gençlik hassas ve uyanıktır. Bu vesileyle sizlerdeki gördüğüm ilerlemeyi sağlayan inanmış üniversite hocalarına bilhassa şükran duygularımı belirtmek isterim. Bu buluşma sizin için ne kadar önemli ise, benim içinde hayatımda yaşadığım en aziz bir andır.

Niçin böyle söylüyorum: Bu camiada, bu yerde, iman, ilim ve akıl da var.

Ve bunların birleşiminden gençlik, ilerleme, dinamizm, ileriye bakış ve hamle yapmak için elden gelen bütün gayretler ve imkânlar var. Onun için ben bu buluşmadan çok faydalanacağım. Bugün Cuma namazını Allah'ın evlerinden birinde kıldıktan sonra buraya geldim ve ilim ocağı olan bu yerde sizinle beraber bulunuyorum. İlim yerleri Allahın yerlerinden biridir. Ben bu iki yeri ziyaret ettikten sonra karşımda üniversite gençliğini görüyor ve bundan bir sonuç çıkarıyorum. **İslam ayaktadır ve iyi durumdadır.** Onu muhafaza eden gençlikte işte ayakta ve ileriye bakmaktadır.

ONİki

Genç kardeşlerim:

Allah'a şükrediyorum, öyle bir gençlik gördüm ki uyanık, imanı içinde derinleşen Müslüman Türk Gençliği... İslam ve insanlığın yükselmesi için, Türk Milletiyle Arap Milleti elele vererek, omuz omuza öyle büyük bir rol oynadılar ki; bu İslamın, beşeriyetin ve insanlığın hayrı için kendilerini bu davaya vakfetmişlerdir. Medeniyet kurmuşlar ve sonrada bu görevi bizlere teslim etmişlerdir. Biz bu görevi beraberce yürüteceğiz.

Bizler, bize teslim edilen görev karşısında İslam ebedileştirmek için beraberce cihat edeceğiz.

Biz gençler; İslâmı ihya etme ve onu benzeri olmayan ebedi bir inkılabı yaymak için beraberce cihat edeceğiz. Öyle bir cihat edeceğiz ki, İslamın sosyal adaletin dini, hürriyet dini olduğunu bütün dünyaya göstereceğiz.

Adalet ve hürriyet prensiplerini Amerika söylemedi. Bunu İslâm söyledi. Hz. Ömer zamanından bir büyük söz bize intikâl etmektedir. Hz. Ömer dedi ki: «Nasıl insanı köle haline getirdinizde ki o insanda hürdür.»

Biliyorsunuz hepimize örnek olarak bir vaka anlatacağım. Hz. Ömer bir müslüman camiasında konuşma yaparken bir vatandaş ayağa kalkmış ve demişki: «Senin hatan olursa biz o hatayı kılığlarımızla düzeltiriz». Diktatörce yürütülen bir ülkede bu söz söylenecek olursa idam edilir. Demokratik olan ülkelerde söylenirse hapsi boylar. Biz müslüman kardeşler olarak, Müslüman gençler olarak, sosyal adalet uğrunda savaşmamız gerekiyor. Hiçbir insanın bir başkasına tahakküm edemeyeceği gibi herhangi bir zümre başka bir zümreyede tahakküm edemez.

İslâm içtimaî adaletin dinidir. İslâm zenginlik ve zenginler hakkında da konuşmuştur. İnsanlar üç şeyde ortaklardır. Peygamberimizin bir hadis-i şerifinde ateş, mera ve su, bu üç şeye insanlar aralarında ortaklardır.

İslamiyet fakirin daha da fakir olmasına karşı, zenginliğinde insanların çalışmalarına göre dağıtılmasını emretmiştir. Bütün varlıklar vatandaşlar arasında içtimaî adalet ve adalet esası üzerine dağıtılmalı ve herkes hakkını almalıdır.

Biz müslüman gençleri olarak görevimiz İslamiyetin gerçekten yükselme dini olduğunu ispatlamaya çalışmalıyız. İnsanın saadeti ancak Allah-u Teala tarafından konulan kanunlarla gerçekleşir.

Şimdi gelişmiş ülkeleri misal olarak göstereyim. İsveç'te gelir oldukça fazladır. Halkın geliri yüksektir. Herkesin arabası, evi var. Fakat bu meyanda da manevi değerlerden yoksun olduğu için birçok cinayetler, intihar vakaları çok sık görülür. İki maddi sistemin iflas ettiğini gördükten sonra görev bize düşer. Biz müslüman gençliği olarak; bu dünyayı içinde bulunduğu bunalımdan kurtarabilecek, kuşatabilecek, omuzlayı yüklenenecek tek kuvvetiz. Her şeyden evvel bunları tanıyabilmek için aramızdaki birliği sağlamak ve içimizdeki imanı kuvvetlendirmek şarttır.

ONÜÇ

Birçok tehlikeler var ki İslama karşı bulunuyor. Materyalizm, komünizm, sosyalizm. Bunların bazı müslüman ülkeleri hıristiyanlaştırmak için birçok planlar hazırlandığı görülmektedir.

İslamiyetin düşmanları bilhassa gençleri hedef almışlardır. Fakat bunların başarısızlığa uğrayacağına bilhassa siz ve sizlerdeki İmanı gördükten sonra kanaat getirdim. Türk İslam gençleri ve Arap İslam gençlerine düşen bu görev İslamiyete hizmet etmektir. Çünkü bu iki milletin gerçek tarihi İslamı kabul ettikten sonra başlar. Buraya gelişimde hedefim Büyük Türk Milletiyle, Büyük Arap Milletini birleştirmektir. Çünkü tarih boyunca bu iki millet İslâmiyete hizmet ettikleri gibi insaniyete de hizmet etmişlerdir. İslamın kardeşliğinden başka bir kardeşlik yoktur. İslâmi bağın üstünde başka bir bağ mevcut değildir. Biz Libya İnkılap Meclisi olarak İslamiyeti yeniden diriltmek için yemin ettik. Çünkü İslam düşmanları bizi birbirimizden ayırt etmek istiyorlar. İslamiyetin dirilişi insaniyetin dirilişi demektir. İslam dini insaniyet dinidir. Komünizm, siyonizm ve emperyalizm, bizi ekonomik yönden sömürüp kültürel yönden yok etmek istiyorlar. Fakat biz azimliyiz. Bu harekete karşı durmak ve bu planları suya düşürmek için kuvveti dinimizden ve geleneklerimizden alıyoruz. Bunları hiç bir yerden almaya ihtiyacımız yok. Onun için biz teklitçi olmamalıyız. Biz tarih boyunca milletlere vermişiz, milletlerden almamışız. Bütün medeniyet bizden doğmuştur ve bunları kurtaracak olan da müslüman gençliğidir.. Bircok müslüman kardeşlerimiz birçok ülkelerde zulüm altında inlemektedirler. İslâm da «Bütün müslümanlar kardeşlerdir» Binaaleyh onların üzerinde olan zulüm bizedir. Ve o zulmü ancak biz kaldıracacağız. Anayasamız Kur'an'dır. Kuvvetimizi Kur'an'dan alınız. Müslüman gençliği olarak inancımızdan hiç bir surette ayrılmamamız gerekir. Bunun için de gençler en kuvvetli bir faktör sayılır. Bu sebeple de kendi varlıklarından hiç bir suretle ayrılmamalıdır.

En büyük tehlike olan siyonizm, materyalizm, komünizm, gençleri kendi benliklerinden uzaklaştırmak hedefini güdüyorlar. Fakat şimdi bu vaziyeti gördükten sonra inanıyorum ki; müslüman gençler kendi benliklerine kendi imanına, kendi kitabına ve kendi akidelerine bağlı bulunuyorlar. Bunu söylemek için İslam gençleri arasındaki bütün sınırları ortadan kaldırmalıyız; elele verip, çalışmalıyız! Bugün mukaddesatımız eenebi ülkelerin ayakları altındadır. Bir misal: Kudüs ve Filistin siyonizm tekimiyeti altındadır.

Bugün burayı almışsa yarın başka bir mukaddes yerimizi de alacak imkanları ve ihtimalleri de var. Hacılar Mekkeye gidecekleri yere Kudüse gidip orayı kurtarmaktadırlar.

Kudüste dünyanı ve âhiretin saadeti bulunmaktadır. Burada kurtarılması gerekir. İslamiyet dünya ve ahiret dinidir. Bunu iyice anlamamız gerekir. Peygamberimiz bir hadis-i şerifinde «Hiç ölmeyecekmiş gibi düşün-

ya, yarın ölecekmiş gibi ahiret için çalışınız» buyuruyor. İslam düşmanları emperyalistler islamı baltalamak için bu din gericidir. Bu din hürriyetle bağdaşamaz diye propaganda yapmaktadırlar. Halbuki İslamiyet, hürriyetin içtimaî adaletin, insanlığın, herşeyin dinidir. Görevimiz İslamı yükseltmek ve İslamiyetin gerçek bir din olduğunu insan saadetinin içinde bulunduğunu her yerde ispat etmektedir. Türkiye, İran, Libya, Pakistan müslümandır. O halde bütün bu müslüman kitlesi bir iş birliği bir güç birliği yapmak mecburiyetindedir. İslâmiyette biliyorsunuz; ferdin saygılı

Callad'un konuşmasını takip eden dinleyiciler...

olması gerekiyor. Çünkü biz kendi benliklerimizden kendi varlıklarımızdan uzaklaştığımız zaman en mukaddes şeyimizi esasen kaybetmiş sayılırız. Herşeyden evvel mukallit olmamız gerekir. Çünkü bizdeki olan medeniyet bizim için katidir. Taklit edecek olursak kendi varlığımızı kaybetmiş olacağız. Halbuki bizdeki olan bu varlık bize yeter, artar bile fakat bunun manası kapalı olmamız demek değildir. Faydalı olacak şeyi kendimize alırız. Faydasını görmeyeceğimiz şeyleri reddederiz. Diğerlerinin fikirlerinden istifade etmemiz için herşeyden evvel kendimiz serbest olmalıyız. Fikrimiz hür, şahsımız hür, velhasıl her hususta hür olmamız lazımdır. Madem ki biz kendi fikrimizin en üstün olduğunu kabul ediyoruz. binâenaleyh bu kuvvetle dışardan gelecek herhangi bir yanlış fikrin karşısına durur ve onu reddederiz. Müslüman gençliği bu savaşın enerjisi ve Allahın askerleridir; babalarımız ve dedelerimizin cihat ettikleri gibi

bizde cihad edeceğiz. Bugün insanlığın bulunduğu çıkmaz yola varduktan sonra ve bizdeki çözümlerin bulunmasına inandığımız için bu çözümleri ortaya atıp ve insanlığın kurtarılması bize düşen bir vazifedir. Bunu sağlamak için islam gençleri arasındaki bütün sınırları ortadan kaldırmalıyız, elele verip çalışmalıyız.

Acaba bugün emperyalizmin yapmış olduğu sömürme hareketi Hıristiyanlıktan mı doğmaktadır. Yoksa emperyalizmin menfaati içindir. Bugün Hıristiyanlık Allah'ın emrettiği gibi değildir. Tahrip edilmiş ve emperyalizmin emrine verilmiştir. Hıristiyanlık hiç bir zaman ırk ayırımı yapmaz. Ama bugün Afrika da veya Amerika da hıristiyan olmaları na rağmen ırk ayırımı var.

İslam yayıldığında hiç kimseye zulüm etmemiş hiç kimseyi sömürmemiş, hiçbir kimseye hor bakmamıştır. İslamiyette insanların hep kardeşlerdir. Hepsi islamiyette birleşmiştir. İhtilalden sonra Libya'da üçüncü devlet nazariyesini ileri sürdük. Bu üçüncü nazariye hattızatında reform bir nazariye olması gerekiyor.

Esasen kapitalizm ve kominizm birer nazariyedir. Bunlar iflas etmekte. Bir din tarafından da ortaya atılmamışlardır. İste İslâm bunların dışındadır. Onlar tarafından üçüncü bir dünya nizamı kabul ediliyor. Bu nizamın adı Kur'an dır.

Bu nazariyeyi biz de ortaya atmadık. Bu kitabımız Kur'an da, ananelerimizde ve tarihimizde bulunuyor. Binâenaleyh İslamiyetin yücelmesine de yöneliyor. İslamivet olan bu nazariyi bütün gençler ele almalı onu yü-

Libya Başbakanına Türk Yüksek Tahsil Gençliği adına MTTB Genel Başkanı Abid Özmen Kur'an'ı Kerim hediye ederken...

coltmelidir. Eksik olan kısımlarını zamanın şartlarına göre cevap verecek duruma getirmelidirler.

Size takdim ediyorum: İslâm en sonunda muzaffer olacaktır. Fakat bu zafer ne zaman tahakkuk eder; Müslüman Türkiye ile Müslüman Araplar birbiriyle birleştiğinde ve elele verdiğinde muzafferiyete ulaşır. Burada bulunduğum sırada söz verip yemin etmeliyiz. Dünyaya müslüman gençler olarak liderlik yapacağız ve bu dünyayı bunalımdan kurtaracağız. Biz İhtilalden sonra kendi aramızda yemin ettik. Bütün islam devletleriyle tabii bir pakt halindeyiz. Bizim varlığımız onların varlıkları onların varlığında bizim varlığımızdır. Hiç bir sınır aramızda olmayacak, ikilik olmayacak, birlik olacaktır.

Biz gençlik olarak bunca yıldır İslâmiyet'e emperyalizm tarafından hücum edildiğini gördük. Gayemiz ve hedefimiz bunları ortadan kaldırmak ve onlara ait olan anayasalarımızı uygulamamak ve yolumuzu aydınlatmaktır.

Libyada olan parolamız şu ayeti Kerimedir. Ancak İslâmiyet'te Kur'an'a bağlı bu'duğumuz sürece milletlerin seviyesini yükselteceğiz ve sıkıntılardan kurtulacağız..»

Bugün gördüğümüz bütün kötülükler intihar vakaları cinayetler emperyalizm hareketleri ve tahakküm, hepsinin sebebi bizlerin İslamiyet'ten uzaklaşmamızdan dolayıdır. Dolayısıyla İslâmiyet'e ve birbirimize bağlı kaldığımız sürece bütün bunları bertaraf edeceğimize inanıyorum.

İnanmanız gerekiyor ki, Libyada sizin gibi kardeşleriniz vardır. Kendilerini İslâma ve insanlığa vakfetmişlerdir. Ve sizinle beraber bulunuyorlar, hudutsuz olarak sizleri desteklemektedirler.

Türk Milletinin başına ne geliyorsa bizim başımıza gelmiş demektir. Bir tek müslümanın bile saadeti veya hürriyeti yoksa bizim saadetimiz ve hürriyetimiz olması hiç bir şey ifade etmez. Yalnız bu sorumluluk müslümanlara has değil, bütün insanlığa hasdır. Yani nerede hürriyetsiz kalmış, mazlum olmuş hakkı elinden alınmış bir zümre varsa biz daima onların yanındayız. Bu kürsüden bütün müslüman gençlere ilan ediyorum: Birleşin. Bu savaşın askerî olacaksınız ve bu savaşı sürdüreceğiz. İkinci bir çağırım; yine Müslüman Türk Gençlerimize; ister Türkiye'de olsun ister bütün Arap ülkelerinde olsun Kudüsün kurtarılması Filistinin kurtarılmasıdır.

Bundan sonra hepimiz bir ağızdan Yaşasın İslâm diyeceğiz. İslâm için cihad edeceğiz. İnsanların kurtarılması için biz onlara yardım edeceğiz.

Biz Allah'ın askerleriyiz. Hürriyetin askerleriyiz mazlumlarla birlikteyiz. Hürriyetler uğruna savaşanlarla birlikteyiz. Yaşasın Müslüman Türk Milleti.

Yaşasın Gençler, yaşasın gençlerin sesi Türk gençleri. Yaşasın müslüman kardeşliği. Kardeşlerim sizden çok memnun oldum. Bilhassa siz-

deki gördüğüm bu imandan büyük haz duydum. Ve sizden öyle bir kuvvet aldım ki asla unutmayacağım.

Sizin gibi şuurlu, canlı, imanlı, milliyetçi gençlik istiyorum. İslâmiyette uzak yerler mevzu bahis değil İslâm kalplerdedir. Müslüman Türk Milleti de Libya'da olan müslümanların kardeşidir. Moritanya müslümanları da Pakistan'daki de en uzak yerdeki müslümanlar da kardeşler. Aramızda en ufak bir topluluk farkı mevzu bahis değildir. Hepinize başarılar dilerim. Davanızda daha kuvvetli olmanız daha fazla çalışmanız lâzımdır. İlmin yükselmesine çalışınız. Albay M. Kaddafi'nin de saygılarını sunuyorum.

İnşallah sizinle görüşmek niyetindedir. Allah'ın selâmı üzerinize olsun.

İÇKİ VE LÂİKLİK

Ergun GÖZE

Libyada içki yasaktır. İçkinin yasak olduğu bir memleketin Başbakanını nasıl misafir edersiniz? Her halde resmi ziyafete içki koyarak değil. Amma o aklın ve diplomasinin dediğidir. Bizde akıldan, diplomasiden daha bir çok şeylerden çok mühim nesnelere vardır.. Bunlardan birisi hâlâ Fransız ihtilâli senelerini sayıklayan laikliğimiz.

Evet öyle demişler. «Biz lâikiz ille de içki koymalıyız.» Libyalılar ise: «Efendim, bizim memleketimizde içki kanunla yasaktır bu bakımdan Başbakanımızın kanunsuz bir iş yapmasını nasıl teklif edersiniz?»

Bizim lâik diplomasimiz epey direnmiş. İlle de içkili ziyafet yapalım diye.. Fakat çok limit verici vaatlerle gelen Libya heyetini darıltmamak için nihayet razı olmuşlar içkisiz ziyafet vermeye.. Fakat anlaşılana epeyce rahatları kaçmış ki, ziyafet esnasında bile «Canım bu ne biçim ziyafet, laik bir memleket burası, ne demek içkisizlik?» lafları dönmüş durmuş..

Lâiklik ve içki..

Türk aydınının yepyeni bir çiftleştirilmesi bu. Bizim bildiğimiz laiklik vicdan ve

kafa işidir. İçki ise mide işi? Lâiklikle ne alakası var? Demek meyhaneler lâiklik ocaklarıdır.. Bekri Mustafa'nın ruhu şad olsun, halâ laiklikte kırdığı şampiyonluğa kimse yanaşamadı.

Şaka bir tarafa bugün dünyanın neresine giderseniz gidiniz, içiyorsunuz veya içmiyorsunuz diye bir ayırım yapmazlar. Hattâ içmeyenleri takdir ederler. Saygı duyarlar. Bizde ise tam aksi. İçki içmeyen, aşağı yukarı «Kaba, hayatın zevklerinden habersiz, inceliği olmayan adam» dir.

Bu 19. asır laikliği bizim aydınımızın daha doğrusu diplomamızın zihnini o kadar sarhoş etmiş ki artık başka bir şey anlatmak imkânsız. Bakınız, karşımızdaki size «petrol» ikram ediyor adeta ille de sana petrol vereceğim» diyor. Siz ise, «Ben de ille de sana kafa çektireceğim» diyorsunuz..

Mucitleri bile artık kurtuldular, Tanrı tanımaz Ruslar bile bu ölçüleri terketti, biz şu laikliğin humarından ne zaman kurtulacağız da «Devlet işi başka, lâiklik işi başka» diyeceğiz?

(Tercüman'dan)

DEMOKRASİNİN YENİ YÜZÜ

Cankut SAYLAN

Küçük yaşlarda gözde büyütülen birçok şeylerin insan olgunlaştıkça, nasıl şaşırtıcı bir basitliğe büründüğü herkesin kendi tecrübelerine bakarak anılabileceği bir vakıdır. Eğer bu olgunlaşma yaş ilerlemesinden ibaret değilse, itirazcı insan aklının bataklığından da sıyrılmış İslâmî bir olgunlaşmaysa, küçüklere anlatılan ihtişamlı hikâyeler, bunların arasında büyük adamlar, büyük fikirler, büyük olaylar gerçek yüzerinin utanç verici çıplaklığına kadar basitleşirler, küçülürler.

Küçüklere ve iman etmedikçe çocuk olmakta devam eden büyüklere anlatılan böyle hikâyeler, 1975'e girerken cemiyetimizde sür'atle küçülmemektedirler. Birtakım hikâye ve masal kalıpları arasında düşünme kabiliyeti esneklik ve canlılık göstermeyen insanlar, belki bugün de idare edenler durumundadırlar. Okullar, öğretmenler, radyo, televizyon, basın belki bugün de bu masal dünyasındadır. Ama artık onlar yaşlanmışlardır; yüzlerindeki çizgiler derinleşmiştir; henüz dolmayan küfür defterlerinin son yapraklarını doldurmaktadırlar; ve poligamik bir başbakan çıkarabilmektedirler. Oysa hemen arkalarında sabırsızlıkla bekleyen ve sadece doğrulara inanacak olan genç dimağlar vardır; yarın ne yapacaklarını belki biraz hararetle fakat samimi ve şimdiden tartışan genç nesiller nöbetin kendilerine gelmesini beklemektedirler. Millî Gençlik dergi olarak, işte bu nesillerin düşünce ve duygularının tercümanıdır.

Yarın ne yapacağını bugünden tartışmak güzel bir şeydir. Çağımızın Türk toplumunu da aşan genel gerçeği, tartışmayan insan, diğergâmlık hissetmeyen yalnız ve gayesiz insan tipidir. Aile sosyolojisinde çağımızın bu gayesizlik dramı şöyle ifade edilmektedir:

«Bu şahıslar kendilerine rehberlik edecek bir iç gayeleri olmadığı için dışa-dönük olmakla karakterize olmuş kimselerdir ve tâbir caizse esecek herhangi bir tesadüfî rüzgâra yelken açmış durumdadırlar... İstikbale ait bir hayat plânından ziyade, kendilerinde sona eren şeylerle alâ-

kalanırlar. Bunlar avama mahsus olan ve zamanı unutmak için kullanılarak alışkanlık peyda eden içki ve ilâçlardır.»

Gerçekten ilk bakışta neş'eli, pişkin, hayatı anlamış görünen nice ferdin itibar ve gösterişten başka hayat amacı yoktur ve kendilerini ilgilendirsın ilgilendirmesin hayatî her konuda doğruyu yanlıştan ayıracak karar verme iktidarına sahip değillerdir. Bebeklikten yaşlılığa kadar şahsiyetin gelişmesi, sosyal psikolojide şu safhalarda mütalâa edilir; saik ve ihtiyaçlar edinme, idrâklerde bulunma, tanıma, öğrenme, muhakeme, nihayet devamlılık kazanan hükümler vasıtasıyla inanç ve tavırlar, yani inançlara uygun davranışlar edinme safhaları birbirini izler. Bütün bebekler İslâm'dır ma, ana babası İslâm olan çocuğun diğerlerine nazaran şansı, inanmak ve inancına uygun davranmak için bütün bu safhaları geçmesi gerekmeden taklidî de olsa mü'min olabilmesi, bu safhaları sür'atle geçebileceği İslâmî bir cemiyette yaşaması ve eğer geçerse tahkiki iman sahibi olmasıdır ki, özleneni de budur.

İleri bir yaşta alışılmış inanç ve tavırların inatla korunması ve sanki şahsiyette mevcut inançlarla, bunların yanlış olduğunu gösteren deliller arasına demirperde çekilerek, peşin hükümlerin değiştirilmemesi de, bir sosyal psikoloji kaidesidir. İşte bu değiştirilemeyen ileri yaş alışkanlıkları gayrı İslâmî inanç ve tavırlar şeklinde uzun bir süredir Türk siyasî hayatının tabiri caizse baş-ağrısıdır.

Ne var ki bir başka diğergâmlık şekli daha, başkalarını düşünme felsefesi olarak entellektüel çevrelerde revaçtadır ki sosyal demokrasi, demokratik sol, aşırı sol gibi aynı renkli kanatlarla, yine bu mazlum cemiyetin üzerine çullanmak istemektedir. Poligamiklerden cemiyete yapılagiien zulümleri her gün, her an devam ettirmek bakımından farkları yoktur; fakat kafa yapıları, fikir hamûleleri bakımından şu farkları vardır: Manâsız sloganlarla süslenen ve tek özelliği karmakarışıklık olan bir mantık silsilesi. Mâneviyattan yoksun saf aklın varabileceği bu karanlık zirve, pekçoklarına sokaktaki ilgisiz adama göre üstünlük veren bir kültür zenginliği gibi görünmektedir. Eşasında başkalarını veya amme menfaatini düşünürken, savunurken, kimin daha samimi olduğu sol akım temsilcilerinin kendi yaşantılarından bellidir. Bu akımın önce mantık silsilesinde, sonra mensuplarının fikir ve tavır bünyelerinde hâkim karmakarışıklık, 10-15 yıl öncesinin tipik devrimci kıstaslarını ve bu kıstaslara uyarak tatbik edilen bağınaz tepkileri de alt - üst etmiş durumdadır. Artık mazi olan koalisyonun siyasî hayatımızdaki kalıcı izi yahut mirası işte bu bağınaz devrimciliği reddeden iddialılıktır. 1975'in İslâmî fikir iklimi bu olaydan, bağınaz devrimciliğin yıkılmaya yüz tutmasından faydalanmayı bilmelidir.

Demokrasinin Türkiye'de ve dünyada ilk defa ışıldamaya başlayan bu yeni yüzü son derece ümit vericidir. En mugalâtasız kelimelerle

halkın idaresi demek olan demokrasi ülkemizde doğru siyaset yapma ve doğru tarih yazma hürriyetini fertlere tanıyan ve bir olgunluğa erişmiştir. Bu olgunluk bütün doğruların birleştirilmesine imkân verecektir; ama henüz erkendir. Gerçi ortada 1930'ların dünya iktisadî buhranını hatırlatan beynelmilel bir kriz ihtimali ve bu krizi Türkiye'de de haber veren açık belirtiler vardır; fakat iktisaden hissedilen bu karamsarlık ile, az önce izhar edilen iyimserlik çelişmezler. Çünkü bütün hatlarıyla iktisadî kriz ve fikir hürriyetinin bütün doğruların birleştirilmesine imkân verecek kadar gelişmesi, aynı zaman kesitinde vuku bulabilirler. Bunun böyle olması, bir mânada hikmete mebni olarak, yakın geleceğin Türk toplumunu krizle terbiye etmek için olabilir.

Gençlerden bugün beklenen, geleceğin siyasî iktidarına bugünden talip olma gayretinden ürkmemeleri, bu gayreti gösterirken de ilim ile propagandayı dikkatle ayırdetmeleridir. Ferdî mülâhazalar olarak değil, sosyal psikoloji ilminin mütaları olarak propagandayı propaganda yapan şu özelliklerdir: Diğer zor kullanma metotlarından farklı olarak, baskı yaparken kızgınlık ve isyan duygusu yerine hissî rahatlık verir; fikir ve tavırları güdümlü hale gelen fert propagandanın gayelerini kendi kararları gibi gösterir ve görür; oysa propaganda değersiz ve gizli gayelerle, tenkid imkânı da vermeden yapılır.

Tabîi içtimaî bir özelliğin inikâsı olarak öğrenci camiasında görülen odur ki, tenkid etme şanslarını kaybettikleri bir güvensizlik içinde değişik gruplara intisab etmektedirler ve bir kere intisab ettikten sonra gruptaki tanıdıklarından devamlı destek görme ve onlara hoş görünme kaygısının kısır çemberini kıramamaktadırlar.

Korku ve ümitle Allah'ın «dilediği gibi hükmetmesini» beklemek zorundayız. Ve zaten «dilediği gibi hükmediyor.»

ARIF NİHAT ASYA'YI KAYBETTİK

Edebiyat kervanına O'da katıldı. 1975'in ilk haftasında şair Arif Nihat Asya'yı kaybettik.

1904 yılında Çatalca (İstanbul) da dünyaya gelen Yüksek Öğretmen Okulu (İstanbul Edebiyat Fakültesi)'ni bitirdikten sonra Edebiyat öğretmeni olarak yurdun çeşitli yerlerinde vazife gören bir arada (1950) Seyhan milletvekilliği yapan Arif Nihat Asya'nın edebiyatımızda şair olarak yeri büyüktür.

A. Kabaklı, Türk edebiyatı adlı eserinde onun edebiyat tarihindeki yerini şöyle belirler:

«Arif Nihat Asya, sanatındaki sürekli yenilikler ve yenilenişler bakımından 1940 tan sonraki Yeni Edebiyat şairleri arasında incelenebilir» «Ancak, duyusları ve temaları bakımından yeni olmakla birlikte Orhan Veli grubundan çok ayrı nitelikler taşıyan Arif Nihat Asya'nın Milli Edebiyatçılar arasında incelenmesi uygun» dur. «Arif Nihat, ikinci kuşak hececilere (Ahmet Hamdi Tanpınar, Necip Fazıl, A. Muhûp Dranas) çağdaş olmakla birlikte, vezin bakımından bir kararlılık göstermiyerek aruzu, heceyi ve serbest biçimleri aynı ustalıkla kullanmıştır. Her türlü yeniye açık olduğu gibi her kıymetli eskiye de bağlı olan bu çok renkli sanatçıyı herhangi bir şairler grubu içinde incelemek zordur» «Geniş olarak milliyetçilik» sözüyle anlatılabilecek olan fikirleri 1925'ten bu yana bir çok doruklardan geçerek duygu zenginliği, kültür artımı ve yaşama çeşitleri ölçüsünde gelişmiş, daha da olgunlaşmıştır.» «Önceleri romantik Turancılık havası taşıyan bu milliyetçilik zaman geçtikçe ve şair memleketi «içinden tanıdıkça» Anadolu'nun cefa, çile, haksızlık dolu... Fakat aynı ölçüde mertlik, asalet, ruh ve şiir kaynağı olan varlığına yönelmiştir. Öte yandan Selçuk - Osmanlı ve kurtuluş devirleri tarihlerinin ihtişamlı ilhamları, onun köçaklama

YİRMİ

girişine dayanak olmuştur.» (Cilt III Sh. 233)

Millî duygulara ters çalışan maarif sistemimiz içinde şiirleri gençliğimize ruh vermiştir. O'nun:

«Ey mavi göklerin Kızıl ve Beyaz süsü
Kızkardeşimin gelinliği, şehidimin son örtüsü

Işık ışık, dalga dalga bayrağım»

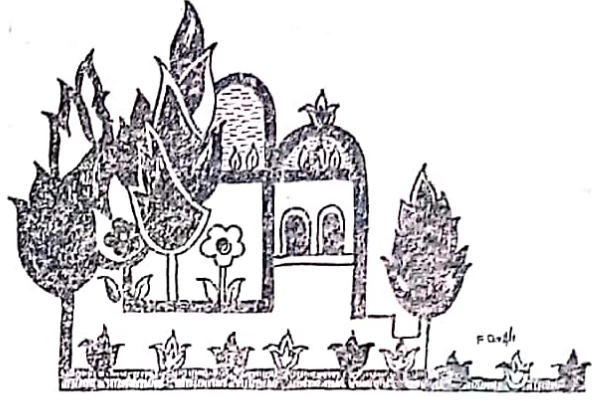
Millî duygularımızı terennüm eden mısraları unutulmaz. Milletinin ruh köküne yaklaştıkça genişleyen, zenginleşen Arif Nihat Asya edebiyatımızın velût şairlerinden biridir. İstanbulun fethi için yazdığı «Fetih Destanı» «gündelik işlerde boğulan idealsiz nesillere, tarihinin diriltici nefhasına susamışlara sunulan bir âbide şiirdir. Mukaddeslerimize saldıran soysuzlara:

Temiz eller kurmuştur bu memleketi
Senin zembereğini kuran değil.

gibi hicivleri, aktual hadiseleri takip eden şiirleri başka bir kıymet arzeder. Peygamber efendimize yazmış olduğu «Na'î» ise onun milletine en büyük hediyesidir. Rahmet vesilesi olmasını dileriz.

NA'AT

Arif Nihat ASYA

Seccaden kumlardı...

.....

.....

Devirlerden, diyarlardan

Gelip göklerde buluşan

Ezanların vardı.

Mescit mümin, minber mü'min..

Taşardı kubbelerden tekbir,

Dolardı kubbelere âmin...

Ve mübarek geceler dualarımız

Geri gelmeyen dualardı,

Geceler ki pırıl pırıl

Kandillerin yanardı

Kapına gelenler, yâ Muhammed,

— Uzaktan, yakından —

Mü'min döndüler kapından.

Besmele ekmeğimizin bereketiydi

İki dünyada aziz ümmet

Muhammed ümmetiydi

Konsun yine pervazlara güvercinler,
(Hû hû) lara karışsın âminler..
Mübarek akşamdır.
Gelin ey Fâtiha'lar, Yâsin'ler!

Şimdi seni ananlar
Anıyor ağlar gibi..
Ey yetimler yetimi,
Ey garipler garibi;
Düşkünlerin kanadıydın
Yoksulların sahibi;
Nerde kaldın ey Resûl,
Nerde kaldın ey Nebi?.

Günler ne günlerdi, Yâ Muhammed,
Çağlar ne çağlardı;
Daha dünyaya gelmeden
Mü'minlerin vardı..
Ve bir gün, ki gaflet
Çöller kadardı,
Halîme'nin kucağında
Abdullah'ın yetimi
Âmine'nin emaneti ağlardı.
Hatice'nin goncası,
Aişe'nin gülüydün.
Ümmetinin gözbebeği
Göklerin Resûlüydün..
Elçi geldin, elçiler gönderdin...
Ruhunu Allah'a,
Elini ümmetine verdin.
Beşiğin, yurdun, yuvan
Mekke'de bunalırsan
Medine'ye göçerdin.

Biz bu dünyadan nereye
Göçelim, yâ Muhammed?
Yeryüzünde riyâ, inkâr, hiyanet
Altın devrini yaşıyor.

Diller, sayfalar, satırlar
(Ebu Leheb öldü.) diyorlar.
Ebû Leheb ölmedi, Yâ Muhammed
Ebû Cehil kıtalar dolaşıyor.

Neler duydu şu dünyada
Mevlid'ine hayran kulaklarımız;
Ne adlar ezberledi Ey Nebi,
Adına alışkın dudaklarımız!
Artık yolunu bilmiyor,
Artık yolunu unuttu

Ayaklarımız
Ka'be'ne siyahlar
Yakışmamıştı, Yâ Muhammed
Bugünkü kadar!

Hased gururla savaşta,
Gurur Kafdağı'nda derebeyi..
Onu da yaralarlar kanadından
Gelse bir şefkat meleği..
İyiliğin türbesine
Türbedâr oldu iyi.
Vicdanlar sakat
Çıkmadan yarına
İyilikler getir, güzellikler getir
Adem oğullarına!

Şu gördüğün duvarlar ki ..
Kimi Tâif'tir, kimi Hayber'dir..
Fethedemedik, Yâ Muhammed
Senelerdir

Ne doğruluk, ne doğru;
Ne iyilik, ne iyi..
Bahçemde en güzel dal
Unuttu yemiş vermeyi...
Günahın kursağında
Haramların peteği.

Bayram yaptı yabancılar;
Semâve'yi boşaltıp
Sâve'yi dolduranlar..
Atını hendeklerden -bir atlayışta-
Aşırdı aşırانlar...
Ağlasın Yesrib,
Ağlasın Selman'lar!

Gözleri perdeleyen toprak
Yüzlere serptiğin topraktı...
Yere dökülmeyecekti, ey Nebî
Yabancıların gözünde kalacaktı!

Konsun yine pervazlara güvercinler,
(Hû hû) lara karışsın âminler..
Mübarek akşamdır:
Gelin ey Fâtiha'lar, Yâsîn'ler!

Ne oldu, ey bulut,
Gölgelediğin başlar?
Hatırında mı, ey yol
Bir aziz yolcuyla
Aşarak dağlar, taşlar
Kafile kafile, kervan kervan
Şimale giden yoldaşlar?

Uçsuz bucaksız çöllerde
Yine izler gelenlerin
Yollar gideceklerindir.

Şu tekbir getiren mağara
Örümceklerin değil;
Peygamberlerindir, meleklerindir..
Örümcek ne havada
Ne suda, ne yerdeydi..
Hakkı göremeyen
Gözlerdeydi.

Şu kuytu cinlerin mi;
Perilerin yurdu mu?
Şu yuva-ki bilinmez
Kuşları hûdhûd müdür, güvercin mi, kumru mu?
Kuşlarını, bir sabah
Medine'ye uçurdu mu?

YİRMİALTI

Ey Abvâ'da yatan ölü,
Bahçende açtı dünyanın
En güzel gülü;
Hâtıran uyusun çöllerin
Ilık kumlarıyla örtülü!

Dinleyene, hâlâ
Çöller ses verir;
Yaleyl susar,
Uğultular gelir.
Mersiye okur Uhud,
Kâside söyler Bedir.
Sen de bir hac günü,
Başta Muhammed, yanında Ebû Bekir;
Gidenlerin yüz bin olup dönüşünü
Destan yap, ey şehir!
Ebû Bekir'de nûr, Osman'da nurlar..
Kureyş uluları, karşılarında
Meydan okuyan bir Ömer bulurlar;
Ali'nin önünde kapılar açılır,
Ali'nin önünde eğilir surlar
Bedir'de, Uhud'da, Hayber'de
Hakkın yiğitleri şehid olurlar...
Bir mutlu günde ki ölüm tatlıydı,
Yerde kalmazdı ruh.. Kanadlıydı.

Konsun yine pervazlara güvercinler
(Hû hû) lara karışsın âminler..
Mübarek akşamdır;
Gelin ey Fatiha'lar, Yâsin'ler!

Vicdanlar sakat çıkmadan,
Yâ Muhammed, yarına;
İyiliklerle gel, güzelliklerle gel
Âdem oğullarına!

Yüreklerden taşsın
Yine imanlar!
İrf bostalesin Tokbir'ini
Evliyâ okusun Kur'an lar!

Na'tini Gaalib yazsın,
Mevlid'ini Süleyman'lar!
Sütunları, kemerleri, kubbeleriyle
Geri gelsin Sinan'lar!
Çarpılsın, hakikat niyetine
Genaze namazı kıldırırlar!

Gel, ey Muhammed, bahardır..
Dudaklar ardında saklı
Âmirilerimiz vardır...
Hac dan döner gibi gel,
Mirâc'dan iner gibi gel,
Bekliyoruz yıllardır!

Bulutlar kanad, rüzgâr kanad;
Hızır kanad, Cibrîl kanad;
Âyetlerin ezber bilen
Yapraklar kanad...
Açılsın göklerin kapıları,
Açılsın perdeler kat kat!
Çöllere dökülsün yıldızlar;
Dizilsin yollarına
Yetimler, günahsızlar!
Çöl gecelerinden, yanık
Türküler yapan kızlar
Sancağını saçlarıyla dokusun;
Bilâl-i Habeşî sustuysa
Ezanlarını Dâvûd okusun!

Konsun yine pervazlara güvercinler,
(Hû, hû) lara karışsın âminler..
Mübarek akşamdır;
Gelin ey Fâtiha'lar, Yâsîn'ler!

ŞERİAT AKTÜEL BİR MESELE OLUYOR

Ahmet MEMDUHOĞLU

Şeriat

Şeriat, bir ırmağa bir su kaynağına götüren yol manasınadır. (1) Bu şeriatın sözlük anlamıdır. Her kelimede olduğu gibi şeriat kelimesinde de sonraları anlam değişikliği olmuştur. Genel olarak yol anlamına gelen şeriat Kur'an-ı Kerim de insanın hayatı için seçtiği yaşama biçimi anlamına kullanılmıştır. Özel olarak da hukuk düzeni. (2) Kur'an-ı Kerim de kullanıldığı şekli ile şeriat insanların hayatlarını düzenleyen 'hukuk' anlamına gelmektedir. İslam düzenine göre diğer düzenler batıl (boş, geçersiz) olduklarından, daha doğrusu yeryüzünde sadece islam düzeni var olduğundan şeriat daha özel bir anlam kazanmıştır. Bu özel anlam «islam hukuk düzeni» dir. Aslında her hukuk düzeni bir şeriattir; ama islama göre yeryüzünde islamdan başka sağlıklı, geçerli hukuk düzeni olmadığından şeriat yani hukuk düzeni sadece islam hukuku bir de daha önceki peygamberlerin getirdikleri hukuk için kullanılmıştır. İslama göre kâinat'da Allah'tan başka kanun koyucu yoktur. (3) Tabii olarak başka şeriat yani hukuk düzeni de yoktur.

Hukuk Düzeni

Bu saydığımız nedenlerle şeriat kelimesi sadece İslam, daha önceki şeriatlar nesihlendiği için Muhammed (S.A.V.)'e ulaştırılan islam hukuk düzeni anlamında terim olmuştur. Roma hukukunun yeryüzünde yayılması hristiyanlığın isevilikten ayrılması ve laikleşmesi sonucunda laik hukukun karşısındaki hukuka da şeriat denilmeğe başlandı. Şeriat genel olarak hukuk düzeni anlamından dini hukuk düzeni anlamına kullanıldı.

«Şeriat (legislation) dini kanun. Peygamberler yalnız tanrının emirlerini ve halkı doğru yola çağırdıkları zaman nebi fakat yeni bir kanun (şeriat) getirdikleri zaman resul'dürler. Benî İsrail peygamberleri genel olarak nebidir. Yalnız Yahudilik (Tevrat) Hristiyanlık (İncil) ve İslamlık (Kur'an) resullerle gönderilmiş olan yeni şeriatlar kurmuşlardır.» (4)

Daha sonra gelişen hukuk terminolojisinde (fıkıh) işe şeriat «Cenab-ı Hak'kın» kulları için vazetmiş olduğu dini dünyevî ahkâmın heyeti mecmuasıdır. Bu itibarla şeriat din ile mûradif olup ahkamı asliyye denilen itikadiyyatı hem de ahkam-ı feriyeyi ameliye denilen ibadet, ahlak ve muamelatı ihtiva eder.

Maamafih şeriat tabirinin yalnız ahkamı feriyeye İtlâkı daha şayidir. Cem'i (şerayî) dir. Velhasıl şeriat umumî manasına nazaran bir peygamberi zışan tarafından tebliğ edilmiş olan kanunu ilahi demektir. Bu kanunun asıl vazı olan Cenab-ı Hakk'a (Şari-i Mûbîn) denir. Bu kanunu insanlara tebliğ etmiş olan peygambere de Şari Ünvanı verilir. (6)

CEVAPTIR

Şeriat kavramı ile ilgili yazıyı Niyazi Berkes'in Cumhuriyet gazetesinde çıkan «Aşar ve Şeriat» adlı yazısı için kaleme alıyoruz. Niyazi Berkes yazısında sınırı aşacak şekilde yanılıyor. Kasıtlı bir yazı sanısını verecek derecede. Okur; kendini ve yanlıklarını düzeltir amacı ve ümidi ile yazıyoruz. Fakat daha önce yazdıklarından hatırımda kalanlar hiç de hatalarını kabul edeceğini göstermiyor. (6) Çünkü yazdığı konularda kelime anlamlarından öte bilgi ve araştırma sahibi olmadığı üslubundan yazdıklarının tutarsızlığından anlaşılıyor.

«Aşar ve Şeriat» yazısı bir gazete yazısı. Kısa bir yazı. Aslında cevap vermeğe değmez. Bu boyutla ve muhtevadaki bir yazı dergimizde sadece hiçbir ilave olmadan yayınlansa N. Berkes'in ne derece bilgisiz olduğunu en güzel biçimde anlatmış olur. Ufacık bir yazıda bunca yanlıgı bunca yanlıgı Türkiye'de düşünce hayatına yeni teklifleri olan bir adam için intihar etmek değil mi?

Bilinmeyen Kavramlar

Yazıdaki bazı kavramları -çok genel- açıklamak ve N. Berkes'in kendi tutarsızlıklarını belirlemek istiyoruz.

Kavramlar aşar - iltizam ve şeriat kavramlarıdır. Yukarıda şeriat kavramını kaba çizgilerle açıklamaya çalıştık. Bu konuda on üç yüzyıl boyunca yazılmış fıkıh ve usulü fıkıh kitaplarını, Türkçe sözlük ve ansiklopedileri, yeryüzündeki bütün dillerde yazılmış konu ile ilgili bütün kitapları tavsiye ederiz. Yani sadece bir tanesini okumak yeter.

Öteki kavramlara geçmeden önce şeriat kurallarını insan kişilerin geliştirdiği, tanrı buyruğu olmadığı, Tanrı sözü Kur'anın da ne buyruklar kitabı ne de hukuk kitabı olmadığı sorununu ele alalım.

Sorun İslam hukukunun kaynağı sorunudur. Bilindiği gibi Kur'an İslam hukukunun birinci kaynağıdır. Kur'an'da ahkamlar ilgili yani hukuksal kurallar koyan ayetler de vardır. Bu konuda Ahkam el-Kur'an adı ile epeyce kitap yazılmıştır. Bunların türkçe olanları da vardır. (7) Tabii Kur'an sadece hukuk kitabı değildir. Aynı zamanda sadece buyruklar kitabı da değildir ama o buyruk da verir, hukuku da düzenler. Kur'an'ın hükümleri için türkçe piyasada Niyazi Berke'sin kitaplarının satıldığı kitapçılarda satılmakta olan kitapları da var. Mesela T.C'nin ilk Evkaf Vekili Vehbi Efendinin Ahkam-ı Kur'aniyyesi, Celal Yardımcı'nın, «Kur'an Ahkamı» adlı eseri. Ama bu kitaplar Berkes'i ilgilendirmeyecektir. Çünkü o şartlı bir gözle bakmak inancındadır. (8) Demektedir ki: Kur'an'a buyruk ve hukuk kitabı gözüyle bakanlar onu okumamalıdır. Ama bir satır aşağıda kendisi ile çelişkiye düşüyor. Allah inandım demeğe değil, kişinin eylemlerine, ilişkilerine önem verir. Eylemler ilişkiler hukukun da konusu değil mi?

Şeriatın Kaynağı

«Şeriat kurallarını insan kişiler geliştirdiler, «onlar tanrı buyruğu değil diyor» Berkes. Var olan şey gelişir. Peki bu var olan şeriat kuralları kimin buyruğudur. Kim getirmiş şeriat kurallarını varlık haline açıklanmayan bir nokta. Hicri I. asırdan beri fıkıhla uğraşıldığını ve fıkıhın insan ürünü olduğunu açıklayan yazar çok yüzye kararlara sahip. Fıkıhın verileri insan ürünüdür elbette. Mesele «el-Mebcut» kitabı Serah'sinin «el-Ümm' İman Safiü'nin eseridir. Ama bunların kaynakları nelerdir. «Sulhi Dönmezeria Ceza Hukuku» kitabı T.C. ceza kanunu mu olacaktı? Fıkıhın verileri başka, kaynakları başkadır. İslam Hukukçuları sadece H. 1. asırdan itibaren bu işle uğraşmaya başlamamışlardır sonra. Sahabe içinde fakih olanlar, tabiin devrinde fakih olanlar da vardı. (9)

OTUZ

Diğer sistemlerde teşri salâhiyeti anayasasının tayin ettiği bir heyete ait oldu. Bu halde İslam hukukunda bu salâhiyet taht seçim ve tayin ile değil ilim ve ehliyet ile elde edilir. Bu ilim ve ehliyetli sahiplerine müctehid denir. Müctehidlerin formülleştirildiği hükümleri kanunlaştırmak ise devlet başkan ve şurasının vazifelerindedir. Müctehid olmayan devlet başkanı İslami içtihatlarla aykırı kanun vaz edemez. Ayrıca hiçbir kanun ve icihat kitap sünnet ve imaa aykırı olamaz. (10)

Bu yüzden «Fakih denilen hukukçular peygamberin zamanından kendi zamanlarına kadar, geçen hayatın gereklerine göre yerleşen uygulamaları» fıkıh bilimi haline getirirken önce Kitap ve Sünnete başvuruyorlar sonra da Kitap ve Sünnetin olmadığı yerde onlarla gelişmemek şartıyla icihatlarla bulunuyorlardı. (11) Fakihler olayları değerlendirirken kitap ve sünnete göre hareket ediyorlardı. Kitap ve Sünneti olaylara göre değerlendirmiyorlardı.

Kavramın Gelişmesi

Berkes «cahilleşme arttıkça şeriat hukuk İslam inançlarını kendisi imiş gibi görülmeğe başladı. Şeriatla din bir sayılmağa başladı» diyor. Tümüyle yanlış bir görüş. Başta 1. nolu dipnotla verdiğimiz ayetler gösteriyor ki gerçek bunun tam aksi. Önceler şeriat ahkâmı muhteva eden din anlamındayken sonraları sadece İslam hukukunun adı oldu. Böylece şeriatla din aynı anlamda değil şeriat dinin kapsamı içinde özel bir anlama gelir oldu (12)

İslama göre insanların doğru yola, (hidayet'e) gelmeleri için Allah kitabını ve elçisini göndermiştir. İnsanlara yaşama biçimini de çizmiştir. «Dünya hayatındaki insan ilişkilerinin düzenlenmesi işi de İslam tarafından belirlenmiştir. Dünya işlerinin düzeni kişilere verilmemiştir. Kişilere sadece dünya işlerinde Kitap ve Sünneti yorumlama hakkı verilmiştir. Zaten din işi ile dünya işi birbirinden ayrılmaz İslamda. Ruhbanlık yoktur. Müslüman dünyada ahiretini kazanır. (13) Kitap dünya ile (zekat, aile, ceza ile ilgili genel kuralları koymuştur. Sünnet bunları açıklığa kavuşturmuştur. Sayın Berkes hem İslamda ruhbanlık yoktur diyor. (14) Hem de nasıl din ile devlet işini ayırabiliyor. Anlaşılmaz bir durum. Birçok ayet Allahın indirdiği ile insan ilişkilerini düzenlemeyenleri zalim, günahkâr ve gerçeği örtücü (kafir) olarak belirliyor. (15) Berkes de gerçeği örtenden mi acaba?.

İslam hukukunun kaynakları Kitap ve Sünnettir. Bunlar değişmez unsurlardır. Bir de zamana göre insanların yaptıkları içtihatlar vardır ki bunlar değişebilirler. Yalnız İslam hukukunun değişebilir yanı dünya işleri ile ilgili olması ile değil Kitap ve Sünnetle tesbit edilip edilmemiş olmasına bağlıdır. Kitap ve Sünnetin muhkem metinlerine nass denir. Nasslar ise değiştirilemezler. Mevridi nassda içtihadta mesaj yoktur. (Nass'ın bulunduğu konuda insanların çıkarımlarına izin yoktur.) Mecelle maddesi bu manayadır. Ayrıca mecelledeki «ezmanın tagayyuru ahkâmın tagayyurunu gerektirir» maddesi ise zamana göre değişebilen hükümler içindir. (16)

Öşr Öndabir Mi?

Bu açıklamalardan sonra öşr kavramına gelelim. Eğer öşr nass ile tesbit edilmiş bir ölçü birimi ise bunu değiştirmek kimsenin elinde değildir. Nass ile tesbit edilmiş içtihadta bırakılmış bir konu ise o zaman ölçü birimlerinin değiştirilmesi - tabii İslam bilginlerince - mümkündür. Zira mahsulden alınan sadaka içindeki vergiler ve sikkalarda öşr tabiri ile anılmaktadır ki buna Kur'an âyetlerinden rastlanmaz. Umumi manada sadaka zira mahsullerde kullanıldığı taktirde öşr diye anılmaktadır. Bu kerme verginin mevzuundan değil de doğrudan doğruya vergi nisbetinden doğmuş bulunmaktadır. (17)

Öşr vergisinin iltizam yolu ile alınmasının ise İslamî hiç bir gerekliliği yoktur.

lanma ve verimliliğine göre değişebilir; (1/5-1/20) arasında (18) Yani Berkesin zannettiği gibi her topraktan aynı alınmaz. Ve gerektiği zaman toprağın durumuna göre de ayarlanabilir.

Öşr vergisinin iltizam yolu ile alınmasının ise islami hiç bir gerekliliği yoktur. İltizam verginin alınması için başvuru yollarından biridir. Kötü sonuçlar doğurmuşsa bunun şeriatla ilişkisi yoktur. Olsa olsa uygulayanlarla ilişkisi vardır. Çünkü iltizam vergilerin kısa yoldan devlet bütçesine girmesi için başvuru bir uygulama idi. Aynı zamanda şeriat mültezimleri müslüman olmayanlardan tutun da demez. Hatta buna karşı çıkar.

Çürük Temeller

Görüldüğü gibi Berkesin yazısının üzerine oturduğu temeller çürüktür. Ne şeriat ne öşr ne de iltizam birbirleri ile yazıda yansıtılan ilişkilerde gösterilemezler. Öşr vergi biçiminin kaldırılması mültezimlerin varlığına bağlanırsa buradan da şeriat yasalarının geçersiz olduğuna hükümlünürsa mantıksal bir kavram hatasına düşülür. Zaten yazı kavram hatalar yanında mantıksızlıklarla da doludur. Kur'an'ın hem buyruk kitabı olduğu hem olmadığı, İslamda hem ruhbanlık olmadığı hem dinle devlet işlerinin ayrı olduğu, aşara şeriat ölçüsü demenin iltizam dolayısı ile müslümanları ezdirmek olduğu, - çünkü iltizam islami bir gereklilik değil - arapça hiylenin türkçe kurnazlık sayıldığı - oysa anlamı çaredir - bir yazı ne derece tutarlı ve geçerli olabilir. Yazıda sadece aşarın tenkidi yapılsa idi tutarlı olabilirdi. Ama şeriatın yerilmesi ya da yokumsanması niye! Cahillikten ya da yobazlıktan Berkes'in amacı çoktan kaldırılmış uygulanmaz öşrû bahane ederek şeriata yani İslama çatmak. Bunu usturuşlu şekilde yutturmak için Mustafa Kemal'i bile kullanmaktan çekinmiyor. Hatta onun yanlış olduğunu ilân etmekten bile. Bu İslama düşman olanların eskimiş yöntemleridir. İslam nizamına şiddetle muariz olmakla birlikte siyasi ve iktisadi çıkarlarının zedelenebileceğini ve ciddi toplum reaksiyonları ile karşılaşabilecekleri korkusuyla doğrudan doğruya taarruz edemiyen batılperestler Şeriat ve şeriatçi kelimelerini kalkan yaparak hak dinimize saldırmakta. İnançlarını yaşamak ve yaşatmak için çarpınan şuur ve aktif müslüman kardeşlerimizi yermektedirler. (19) İşte bu yüzden Berkes böyle tutarsız yazmaktadır. Okumasını tavsiye ederiz.

Kadercilik ve Fanatizm

Niyazi Berkes'in yanında İlhan Arsel adlı biri de şeriata çatmak için bir gazete haberi kaynaklı bir makale yazdı. Onun yazısı da çelişkiler, tutarsızlık ve yutturma ile dolu. Kavramlar anlamları üzerine oturtulmamış:

RIZK, SABIR, KADERCİLİK VE FANATİZM

Arsel bu kavramların anlamını bilmiyor. Anasından, babasından çevresinden duyduğu yozlaşmış kavramlara dayanarak bir sonuca varmağa çalışıyor. Oysa bu kavramların İslam literatüründeki anlamları hiç de zannedildiği gibi değildir.

Rızık kavramı insanın malik olduğu değil yararlandığı kullandığı şeye denir. (20) Rızık esasen arap dilinde haz ve nasip anlamında isimdir. Rızıklandırmak, nasip etmek anlamında mastar olarak da kullanılır. Ehli Sünnete göre şer'i anlamı sözlük anlamının aynıdır. Allah'ın (c.c.) canlılara yöneltme ve yararlandırma ile paylandırdığı şey diye tanımlanır. Bundan dolayı, sahip olunsun olunmasın yenilen içilen ve başka yollarla kullanılmasından fiili olarak yararlanan mallar kuşattığı gibi çocuklara eşleri, çalışma ve hareket etmeği ilim ve bilgiyi de kuşatır. Fakat hepsinde yararlanmış olmak şarttır. Yararlanma dünyaya ve ahirete ait olanı içine alır. Bu sebeble

dini ve dünyevi fiilî olarak yararlanılmayan mal, mülk, çocuklar, aile, ilim ve sanat rızık değildir. Bunun için bir şey çeşitli yararlanma yönlerine göre başka başka kim-selerin rızık olabilir. Fakat malından, gücünden, bilgisinden yararlanmayanlar rızık-landırılmış değildirlere. (20)

Sabır kelimesi ise özellikle yazıda gösterilen ayetle birlikte düşünüldüğünde aç-lıkta, yoksullukta, fakirlikte direnmek değil bunlardan kurtulurken karşılaşılan güç-lüklere karşı direnme gücüdür. Yoksulluğu, fakirliği kabullenmek miskinliktir, ondan kurtulmak için çalışmamak ise İslamın çeşitli buyruklarını bilmemek, hatta karşı çıkmaktır. (21)

İslami Kavramları Kendi Bütünlüğü Üzerinde Düşünmek

Ayrıca sabır İslami bir terim olarak ele alınırsa apayrı bir anlam ile karşılaşırız. Dilimizdeki sabır kelimesi de anlamını değiştirir. Sabır Allah yolunda karşılaşılan güçlüklerle katlanmaktır. Yoksa kişinin gördüğü her zorluğu kabullenmek sabır de-ğildir.

Müslümanlar İslamın ilk devirlerinde, düşmanları tarafından büyük baskılara uğratılmışlar, her türlü insani haklardan mahkum edilmişlerdi. İşte böyle bir zaman-da mü'minler dinlerinde sebat etmeğe ve baskılara karşı sabretmeğe çağırılıyorlardı. Arselin yazısındaki ayet bu konu ile ilgilidir. Bir önceki ayet de zaten Allah yolunda ölenlerin ölümler olmadıklarını bildiren şehitlikle ilgili ayettir. (22)

Görülüyor ki Arsel anlamlarını bilmediği kavramlar üzerine konuşmaktadır. Yine onun anlamını bilmeden islama malederek savaş açtığı fanatizm ve kadercilik kavram-ları da aynı durumdadır. Müslümanlar bu iki kavramla mücadeleye çağırılmışlardır sürekli olarak. Ayrıca kadercilik inanç görüşü olarak özel adı ile Cebriyye - İslam bilginleri tarafından tenkid edilmişler ve çürütülmüşlerdir. Eğer Türkiye'de bazı İslami ifadeler kaderciliği doğurmuşsa bu insanların onu yanlış anlamalarındandır. Çünkü Peygamber kaderle meşgul olmağı yasakladığı gibi, o müslümanlar her zaman ça-lışmağa teşvik edilmişlerdir. Hz. Ömer mescidde nafil namaz kılıp da miskin miskin oturanları bile kovalamıştır.

Kaynaksız Yazılar, Calvinizm

Bu kavram ve yöneltme hatalarının dışında ayet mi hadis mi yoksa uydurma bir söz mü olduğu belirtilmeden sıralanan din hükümleri de üzerinde durulmağa değer. Tırnak içinde verilen ve dini hükümleri olarak bildirilen cümleler nerelerden alın-mıştır. Özellikle son cümle bizim ayet ya da hadis olarak bulamadığımız bir cüm-lelidir. Baştaki cümlelerin ise - bir kısmı ayet bir kısmı hadis, vurud sebepleri, genel ve özel oluşları konusunda hiçbir açıklamaya ve tamamlayıcı bilgiye başvurulmamış. Bu da yazarı yanılgıya düşürmüştür.

Ayrıca Calvinizm'in kaderciliğe karşı olduğu görüşü ise tamamen yanlıştır. Cal-venizm sömürgeci hıristiyanların özellikle İngilizlerin - dünyayı ve kendi halklarını sömürmek için yararlandıkları katı kaderciliktir. (23) Şeriat malzemesi ise ne kader-cidir ne de kadercidir. Çünkü şeriat genel olarak bütün düzenlerin özel olarak da İslamın hukuk düzenidir. Hukukun kadercisi yanı olamaz.

Bu Düşmanlık Nereden Doğuyor...

Gerek Berkes olsun gerek Arsel görüldüğü gibi yanılgılar içindedirler. İkisinin ayrı tanımladıkları halde karşı oldukları şey aynıdır. Arsel dini hükümleri şeriat malze-mesi sayarken Berkes din ile şeriatı birbirinden ayırıyor. Ama ikisi de şeriate kar-şıdır. Karşı oluşlarının sebebi de bilgisizlikleridir. İnsan bilmediğinin düşmanıdır. Yeniden Arselin yazısına dönelim (24). Arsel bugünkü batı toplumlarının akılcılık

ve din baskısından kurtulma sayesinde siyasal, sosyal ve ekonomik ilerlemeye ulaştıklarını söylüyor. Bir yerde haklıdır ama, batı dine dayanarak kalkındı dersek biz de baki olduğumuzu gösterebiliriz. Çünkü reform dine karşı bir hareket değil kili-seye karşı bir hareketti. Yeniçağda hristiyan dünyasında oluşan dini hareketler, Luter, Calvin'in hareketleri bunu delillendirir. Ayrıca rönesansın fikri temelleri de dine yeniden dönüş, hristiyanların baştaki hristiyanlığa dönmesine dayanır. T. Moore, Campanella, Bacon ve Dante'nin eserleri hep bunları işler. Batıda kilise dinden ayrı bir kurum olarak gelişti. Zulüm ve taassup doğurdu. Batılılar kilisenin baskısına karşı hristiyanlığa dönmek için karşı koydular. Rönesansın ve batı medeniyetinin asıl dayanan temeli budur. İslam dünyasında ise taassup dini kurumlardan değil dünyevi müesseselerden doğmuştur. Din her zaman bilgi sahibi olmağa ve çalışmağa çağırır. Halde bazı dünyevi kurumlar bunu engellemişlerdir. Batı karşısında doğunun genelikle müslüman ülkelerin geri kalışları ise emperyalist temellere dayanmamış olmalarıdır. Bugün müslümanlar batının sömürgeciliğine, emperyalizmine karşı petrolde haklarını savundukları anda onların ne duruma düştükleri, kimin üzerinden geçtikleri ve medeniyetlerinin ne olduğu ortaya çıkmıştır.

Kanun Namus

Bugün ülkemizde ve İslam ülkelerinde var olan ve bilimsizlikten ortaya çıkan fanatizm ve kadercilik İslamın çalışmaya ve bilime verdiği önem kavranılarak yenilebilir. Ancak İslamın anlaşılması batı dünyası karşısındaki güçlülüğümüzü sağlayabilecek kaderci olmadığı sanılan batı akılcı dünyasının temelleri görülecektir. Biraz bilgi ama dikkatli ve geniş düşünce bunu anlamağa yeterlidir. İlerlemeği, istemek ve sağlamak için şeriat düşmanı olmağa gerek yoktur, şeriat kanun demektir. Kanunsuzluk - namussuzluktur.

Şeriat düşmanlığı, kanunsuzluk, kanunsuzluk ise - namus sözlükte kanun demek - (25) namussuzluktur.

1 - Bilmen, Ömer Nasuhi, Hukuku İslamiye ve İstilahatı Fıkhiye Kamusu c. 1 s. 14 İst. 1970

2 - K. es-Şura 43/13, 11, K. el. A'raf 7/163, K. el. Maide 5/48 K. el-Casiye 45/18

3 - Bak: Mevlûdi, Kur'an'a göre dört terim.

4 - Üiken, H. Ziya Sosyoloji Sözlüğü 277

5 - Bilmen, Ö. Nasuhi, a. g. e. c. I s. 14

6 - Hatemi Hüseyin, İslam Hukukunda Devlet Yapısı s. 34

Meriç, Cemil, Türkiye'de Çağdalaşma, Orta Doğu Gazetesi 1974.

7 - Arapça ahkam kitapları için bak.

Brochermann, Geschichte der arabischen Litteratür (GAL)

Katip Çelebi, Keşf ez-Zünün

Sezgin, Fuad, Geschichte des arabischen Schriftums

8 - Berkes, Niyazi, Aşar ve Şeriat, Cumhuriyet, 10 Aralık 1974

9 - Türkiyede türkçe olarak yayınlanmış yirmi kadar fıkıh usulü kitabı vardır. Herhangi birine başvurulabilir.

10 - Karaman, Hayreddin, Mukayeseli İslam Hukuku, İst. 1974 s. 29

11 - İslam hukukunun kaynakları için bakınız:

Hamidullah, Muhammed, İslamın Hukuk İlmine yardımları İst. 1962

Zehra, M. Ebu, İslam Hukuku Metodolojisi Ank. 1973 ve diğer fıkıh usulü kitapları.

12 - Bak. Bilmen, Ö. Nasuhi, a.g.e. c. I. s. 14 İst. 197

13 - Ka el-Kasas 28/77 Aclunî,

«Dünya ahiretin ekeneğidir» Keşf el-Hafa İ. S. 412.

- 14 — Berkes, Niyazi, a.g.y. ve Hatemi, Hüseyin, a.g.e. s. 34
- 15 — K. el-Maide 5/44-45-47
- 16 — Bak. Haydar Ef. Şerh el-Mecelle Bilmen, Ö. Nasuhi, a.g.e.
- 17 — Tuğ, Salih, İslam Vergi Hükukunun Ortaya Çıkışı. s. 55
- 18 — Bak. Tuğ. Salih, a.g.e. s. 54-58
- 19 — Demircan, A. Rıza, İslam Nizamı c. II s. 90 İst. 1974
- 20 — Yazır, E. Hamdi, Hak Dini Kur'an Dili c. 1 s. 190 İst. 1973
- 21 — Bu konuda bütün olarak yazılmış kitaplar:
  - Kutup, Seyyid, İslamda Sosyal Adalet.
  - Zeydan A. İslam'da Ferd ve Devlet
  - ayrıca bütün hadis kitaplarının «Kitap el maise» ve «Cihad» bölümleri K. en-Necm/39
- 22 — K. el-Bakara 2/154-155 ve Yazır, Hamdi. a.g.e. c. I. s. 546 ve devamı
- 23 — Meriç, Cemil Umrandan Uygurluğa İst. 1974
- 24 — Arsel, İlhan Yoksulluğu Veren, Cumhuriyet 7/ Ocak/ 1975
- 25 — Devellioğlu, Ferid, Osmanlıca Türkçe Sözlük.

MEVLÂNÂ SINIFSIZ BİR TOPLUM ADAMIDIR

Ali BULAÇ

Türkiye'de Batıcı - lâik bir düzenin tutmadığı muhakkak. Düzenin ideolojisini oluşturanlar halkla yönetim arasındaki kopukluğu ortadan kaldırmak için yeni metodlar kullanıyor artık. Buna mecburdurlar. Çünkü halka dönük olmayan hiç bir düzen yoktur ki terör ve zulme dönüşmesin. Son yıllarda Kapitalist-lâik aydınların Mevlânâ'ya büyük ilgi göstermelerinin anlamı budur. İkincisi uluslararası emperyalist çevrelerin de parmağı vardır bu işte. Yunus ve Mevlâna gibi Allah dostlarını hümanist, devrimci, lâik, reformist gösterilirken ve buna bağlı olarak dinî havasından yararlanıp halkı yönetime, kapitalist müteşebbislere saygıya çağırırken öte yandan Batıcı - sol çevreleri yeni bir tartışma ve soruşturma açarak bu teze itiraz etmektedirler. Batıcı - solculara göre Mevlâna yıkılmakta olan Selçuklu toplumunun burjuva sınıfına mensuptur. Devletin arkasında olan sömürücü sınıfın sözcülüğünü yapmıştır. (R. Mutlay ve en son olarak Rıza Zelyut yansıma dergisi Ocak sayısı 37, 1975 s. 61)

Gerçi bu iddialara cevap vermek gereksiz. Çünkü iddialar iftira, küfür ve ithamlardan öteye geçmiyor. Fakat okumaları ve yerli kültürümüze dikkatleri çekilir umuyla biz de bir şeyler yazmayı uygun bulduk.

Önce şunu kabullenmek gerekir ki Mevlâna tasavvuf sistemine bağlı bir müslüman dervişti. Vahdet-i vücût sistemine bağlılığı dolayısıyla Allahın güzelliklerini ve tecellilerini tabiat olaylarının çeşitli aşamalarında ve esyanın çeşitli görünüşlerinde müşahade etmek gibi bir kalkış noktasından hareket eder. Mevlânâyı iyi anlamak için tasavvuf sistemini kaynağından öğrenmek gerekir. Halbuki bağımlı sağcı-solcu aydınlarımızın buna imkânları olmadıkları kanısındayız. Bundan dolayı söyledikleri havada kalan iddialardır.

OTUZBEŞ

Mevlânânın yaşadığı çağı göz önünde bulundurursak Selçuklu yönetimiyle olan ilişkisinin gerçeğini anlarız. Selçuklular yıkılmak üzeredir. Moğol istilaları bütün Doğu - İslam alemini tarumar etmiştir. Halk dağınmış, sefil ve perişan. Herkes umutsuzdur. İslam birliğini sağlamak için sofilerin oynadığı rol elbette çok mühimdir. Kavgaları iki yöndedir: Hem iç düzeni sağlamak, insanları devletin güçlenmesine çağırmak, hem de dış saldırılara karşı müslümanları hazırlamak. Eğer Mevlâna Selçuklu yönetimini desteklemişse işte bu amaç içindir. Yoksa mensup olduğu dinin gereği olarak yönetimin çıkarlarını savunan ve burjuva kesimde halkı uyutan biri olmasına imkân yoktur. Bir defa İslam tarihini genel olarak sınıfı kabul etmek tarih gerçeğine uymaz. Sınıfsız toplum örneğini özellikle Peygamberin mutlu çağında sonraları Selçuklu ve Osmanlıda memnurlukla müşahede etmekteyiz. Toprak mülkiyetinin devletin kontrolünde oluşu ve fertlerin topraksız olmayışları bakımından bu dönemin tarım hayatında serfsenyör ilişkilerine katıyetle rastlanamaz. Asya üretim tarzı ile de bu izah edilemez. Kendine uygun bir üretim birimi ve toplum düzeni kapsar. Zaten sanayiinin kapitalist aşamaya geçmemesi haliyle işçi - patron ikilemesine uydurmanıza imkân tanımaz. O halde Mevlâna serf - senyör, işçi - burjuva sınıflarının olmadığı bir toplumda kimin sözcüsüydü. Verilmesi gereken bilimsel cevap onun hiç bir sınıfın adamı olmaması şeklindedir. Çünkü toplum sınıfsızdır. Ekonomik çekişmeler sınıf bilinci muhteva etmeden günlük hak ve teminatların ele geçirilmesine dönüktür. Kaldı ki İslam soy, sop, sınıf ve imtiyazların her türlüüne karşı evrensel bir bildiridir. Ama R. Zelyut gibi şartlanmışlar, devlet kavramına karşı oldukları için, çağının tabii şartları icabı insanları devletin, hem de adil ve sünni bir devletin desteklenmesine çağırmasını Mevlânaya bir kınama nedeni olarak görürler. Marksistler tarihe egemen sınıfların devlet arkasında gizlenerek sömürülerini sürdürmekle tüm sosyo-ekonomik hayata tesir ettiklerini kabul eder ve sınıfsız (sentez) toplumun oluşmasıyla devletin ortadan kalkacağını teklif ederler. Tarihte bütün devletleri bu izahlarla yargılamak mümkün olmadığı gibi, şimdiye kadar ki, hiç bir komünist toplum devletsiz olmamıştır. O halde Mevlânayı devleti birliğe çağırması diye yadırgamak ne denli namusluluktur, vicdanlı olanların insafına bırakıyorum.

Ayrıca R. Zelbut gerçekleri de tahrif etmiştir. Meselâ Mevlâna, padişahla kul, işçi ile usta arasındaki ilişkilerden bir takım örnekler verir. Ve kul ile işçinin efendilerine karşı küstah olmamalarını tavsiye eder. Zelyut buna fena halde bozulur ve Mevlânayı halk düşmanı ilân eder. Mesneviyi okuyanlar bilir ki işçi-usta ile kul-padişah örnekleri insanla Allah arasındaki ilişkiden kinayedir ve esas maksat insanın pozisyonunu (atitut) Allah karşısında düzenlemektir. Bunu da sınıf çatışmalarıyla izah etmek en azından basitliklidir.

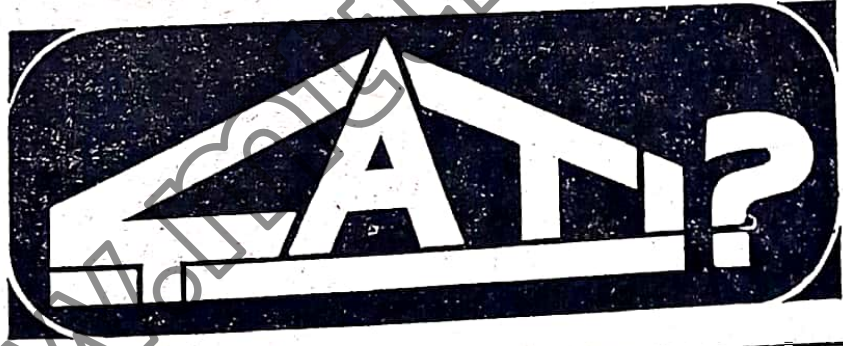
Lâik - bürokrat çevreler Mevlâna'nın evrensel «GEL» çağrısını hümanizmanın lehine istismar ederler. Zelyut gibi şartlanmış dogmatik Marxistler ise bu çağrının gerçekte Selçuklunun sömürülü sınıfının daha çok sömürmesi için bir aldatmaca olduğunu müslümanlardan başka putperest ve mecûsileri de soymak istediğini ileri sürmektedir. Bu bir kısım dogmatik Marxistlerin ham sofuluklarına, katı yobazlıklarına, körü körüne taassuplarına en açık bir örnektir. Fakat Zelyut bu konunun bilgisizi olduğu gibi Mevlânayı sünni ve katı müslüman bulmakla da islamın düşmanıdır. Ona göre Müslümanlık ve sünnilik tabiatı icabı sömürüye dayanmaktadır. İnşallah eleştirmektedir. Mevlâna bir beytinde ilim ve hikmetin helâl lokmadan doğduğunu söylemektedir. Burda emeğin üstünlüğü apaçıktır. Üstelik onun ve ondört arkadaşının sebebi vergi vereceği Mevlâna da Hacı Bayram Velî de vergiden muaf tutulmalarının sebebi vergi verecek hasılatlarının olmayışındandır. Kaldı ki Selçuklu ekonomi hayatında işçi ve usta aynı

statüye sahiptir; çünkü çırak bir süreden sonra usta olur ve işyeri sahibi haline gelir.

Mevlâna bir gün eve gelir. Hanımı sofrayı kurar. Sofrada sadece su ve ekmeğ var. Sebebini sorunca yenecek başka bir şey olmadığını söyler. Bunun üzerine kalkar ve döner: — Allaha şükür bugün sofram Muhammed Mustafa'nın sofrasına benze-miş, der.

Biz bu gibi bağımlı Marxistlere Kur'an'ı, Hadis'i, ve tasavvuf sistemini kayna-ğından okumalarını tavsiye ederiz. Bol bol da tarih okusunlar. Bunun için de Arapça, Os-manlıca ve Farsçayı öğrenmek şarttır. Umulur ki fikir dünyalarında bir takım olumlu ve gerçeğe uygun değişiklikler olur. Dilek ve temennimiz budur.

M E V L Â N A

Prof. Dr. Ali Nihat Tarlan

Hazreti Mevlâna hakkında birkaç söz söylememi istediniz. Lâzık olmadığım şerefi bana lûtf ettiğiniz için size müteşekkirim.

Bundan evvel cahiliyet devrimde Hz. Mevlana hakkında ulu orta saçma sapan bir şeyler yazmış ukalâlıklar etmişim. Şimdi onları okudukça utanıyorum. Bu muazzam varlığın hayat hikayesini her yerde bulabilirsiniz. Fakat bu hayat hikâyelerinin içinde ben Mevlâna'yı bulamadım. Ben onun ruhunu iç alemini anlamak isterdim. Lakin bu imkansız. (O bize ketif ilim) henüz bize ip uçları vermiyor. (Bağına) girmek istesek onu değil kendimizi anlatacağız. Bu sebeble ben bu (yazıyı yazmak) küstahlığını irtikab etmişsem bu) Mevlana'yı anlatmak için değil, anlatılamıyacağını anlatmak içindir. İran Klasik edebiyatının son büyük şairi Mevlana Cami: «Ben o yüksek insan hakkında ne söyleyeyim? Peygamber değildir ama kitabı vardır.» Diyor. Ben âciz onun hakkında ne söyleyebilirim.

Bir insanı anlatmak isterken dış görünüşü bir dereceye kadar tavsif edebiliriz. Fakat iç alemini hiç bir zaman kavrayamayız. Buna imkan yoktur. Bu her insan için böyledir. Bir de Hz. Mevlana'yı düşünün, onun hakkında vereceğimiz hükmün değeri hakkında siz hüküm verin. Biz yıldızları birer nokta gibi görürüz. Halbuki onlar birer dünyadır.

(İkbalî Lahurî) Mevlâna'ya kıyametin ne olduğunu soruyor, cevap şu: «Kıyamet olki kıyametin ne olduğunu bilesin. Bir yanardağı kilometrelerce uzaktan seyreden adam yanardağı bildim diyebilir mi?»

Mevlâna kendi söylüyor:

«Ayrılıktan parça parça olmuş bir sine istiyorum. Ancak ona alev alev yanan bir iştiyakın ne olduğunu anlatabilirim» Mevlana aşkın timsalidir diyoruz. Aşkı ne derece biliyoruz. Bilenlerden de bir haber yok. Ne ses, ne kelime, ne renk, ne de şekil onu layığıyla ifade edebiliyor. «Ey bülbül aşkı pervaneden öğren, o yanmışın canı gitti hiç bir haber gelmedi.»

Bir aşk ki Cemal ve Kemali, mutlak olan o tek var olana karşıdır. Ve her insana göre ayrı bir şekil ve derecesi vardır. Nasıl ele avuca sığar. Her zerrenin içindeki hayat ve şuuru kavrayacak bir seviyeye yükselenler bunu bir dereceye kadar düşünebilir.

Mevlâna, Feridüddin Attar'ı çok takdir eder, bakın o değerli şair ve mutasavvıf ne diyor: «Her zerrenin içinde bir çıkış yolu vardır. O halde her zerreten ona ayrı bir yol vardır. Onu gizli sanarak aradığın zaman o, apaçık ortadadır. Apaçık meydandadır sanarak ararsan o gizlidir. Eğer her iki şekilde ararsan anlarsın ki o, ne gizlidir ne ayandır. Arş kadar bütün kainat bir tılsımdır, bir büyüdür. Seni aldatır. Hepsi odur başka bir varlık yoktur. Bak; bu alemde o alemde O vardır. Ondandır gayri bir şey yoktur. Eğer varsa o da O'dur.»

Bu büyük muammayı FERİDÜDDİN ATTAR böyle anlatıyor. Mevlana'yı bununda çok ötesinde düşüneceğiz. Çünkü Şeyh F. Attar, fikir tarafını söylüyor. Bu fikri aşk potasında eriten Mevlâna'yı nasıl bulabiliriz?

Haydi zerrenin içine girdik, ötesi? Emsalsiz şair Hafız Şirazi'ye uyarak:
mı diyelim?

Fakat hayır, kudreti-küllinin, irfanı emanet ettiği insan yaradıldığı andan beri bu dava peşindedir. Ta milattan asırlarca evvel Hindilerin Veda'larında, Buda'larında bu Vahdet fikri mevcuttur. Çünkü insan bir vahdettir, bir şeyi sevebilmek için onu tanımak bilmek lazımdır. Ruhunda cemal ve kemal mefhum olmayan nasıl bu muazzam muammaya yaklaşabilir. Seviyorum zanneder, biliyorum zanneder. Bu iş hiç de kolay değildir.

Aşk Tur dağının canıdır; geldimi koca dağı parça parça eder. Sarhoş eder. Ulülazm bir peygamber, Hz. Musa düşüp bayılır.

Yalnız şu beytin içine girip bunun ifade ettiği hakikatları düşünsek neler keşfedebiliriz. Mevlevi şeyhi ve divan edebiyatının güzide siması Şeyh Galib bu kıssaya temas eder ve:

«Aşk Musa'yı kudretli bir gönül tasarrufu altına aldı. Onu döndürmeğe başladı mı o baş dönmesi o aşk ve o gönül Tur dağını sapan taşı gibi elinde çevirir. Ve ufalayıp sapan taşına çevirir.

Dua edelim Cenab-ı Hak bizlere de böyle bir gönül nasib etsin. O zaman önümüze çıkan dağları sapan taşına çeviririz. Bunun tek yolu: Mukaddes bir ideal olan ve her fazileti içine alan aşk uğrunda bütün maddi zevk ve menfaatlerin sığınağı olan benliği, nefsi ortadan kaldırmaktır, şöyledir:

Ferbada (evez) vücûdu dağlarca hail idi, aciz değildi. Yoksa bir beton elinden aşk elindeki kazma, beton gibi nice dağları yerle bir eder.

İşte bütün bu sebebler, biraz derin düşünebilen insanı Mevlâna hakkında söz söylemekten men eder. Onun hakkında gönüller konuşur, diller değil. Çünkü o sert katı tefekkürü bir esir, bir necar haline getirmiş, buudlarını hududlarını süslemiş ve süpürmüştür. Hakikate erişen tefekkür aklın değil aşkın tefekkürüdür.

«Viraneyi baykuşlara bırak; sen Hüma kuşusun tecelli Kaf dağına değil.»

Ve bu öyle bir aşktır ki bütün ahengini, rengini, insicamını İslâm'dan almıştır. Zahir şerikin olmadığı gibi batında Müfretin, Kemal-i Fahri kainat Efendimizdedir. Mevlâna, Muhammed bağca senin en renkli, en cazibeli gülüdür.

«Senin için, sana kavuşmak için göz yaşı döken her göze sürme çek, ve Mustafa nurunu ihsan et.» diyen Mevlâna'dır. Bazı gafiller, Mevlâna, Yunus Emre gibi büyük gönül adamlarımızı, yani mutasavvıflarımızı İslâmın haricinde ilerisinde gibi gösterirler, Hümanast derler. Bunlar maalesef İslâm'ın hududlarını göremiyen zavallılardır. Mukaddes dinimizin ne derece geniş ne derece insanî olduğunu bilmeyenlerdir. Muhammed S.A.V. alemlere rahmettir. Hayatının ilk devirlerinde Mevlana'yı bir mütefekkir olarak görürüz. Lakin ruhunda büyük aşkın tohumları vardı. Ve o zahir ve bâtinî ilimlerin başlatıcıları bir alim ce bir mürşid olan Babası Sultan-ul-Ulema Bahaüddin Veled ve onun muhitinden almıştı, çünkü Sultan-ul-Ulema hem alim hem mutasavvıf idi. Lakin Mevlana'nın büyük şöhreti maalesef onu biraz gölgede bırakmıştır. Fakat hakiki Mevlâna'yı her şeyden evvel yaradılışının hikmetinde aramak icab eder. Kudret-i Külliye asırları aşp ebediyete kadar yaşayacak bir nur bir insaniyyet nuru yaratmak istemiş ve bu ebedi saadeti bütün imkanlarıyla ona ihsan etmiştir. Lakin bu ihsan hiç de bedava değildir. Onu bizim idrakimizin erişemeyeceği bir aşk cehennemi içinde cayır cayır yakmış öyle vermiştir. Her nimetin bir külfeti vardır. Bu bir kanun hilkatidir. Büyük nimetler Peygamberlere verilmiştir... Lakin belaların en şiddetlisine onlar uğramışlardır. Sonra evliyaya yani Hakka bağlanana hakkı sevenlere yine en şiddetli belalara uğratıldıktan sonra verilmiştir. Lakin kazandıkları ebedi saadet yanında bu felaketler hiçtir.

Maddi ve nefsanî hazlar, maddi hayat gibi fanidir. Ebedi hayatı isteyiniz, ona koşunuz, tarihe bakın: En büyük servetler nefsanî hazlar er geç mahf olup gitmiş sahiplerinin adı şanı kalmamıştır. Servet namına bir kılıç bir yatak bir zerre bırakıp Halik'in huzuruna kavuşan Fahri kainat Efendimizin beş saltanat nevini her gün minarelerden yükselmekte, dünyanın dört bir tarafında akisler yapmaktadır. İşte saltanat budur... Dua edelim. Cenabı Hak bizi mânen yolundan ayırmasın. Her büyük güzel ve iyi şey öğrenebilelim ki bütün bu medh ve senalar, şükranlar daima Hakka raci'dir. Mevlana'da da biz hakkın azamet ve celalini tebci ediyorumuz.

Mevlana bu ilahi aşkın sarhoşluğu içindedir. Rüzgar söğüt ağacını sallıyor ve Mevlana coşar: «Rüzgar söğüde soruyor: Hey hey bu coşkunluk, bu perişanlık, bu raks ne kadar sürecek?» Söğüt cevap veriyor: «Ey beni sarhoş edip aklımı başımdan alan bunu kendine sor. Vücudumda tek

bir damla bile yoktur ki sarhoş olmasın. Senin aşkın vücudumun her zerresinde dolaşiyor. Sen macerayı tarihi akli başında olana sor.

Düşüncem beni bir bağa götürdü ki bu bağ ne dünyanın dışında ne de içinde... Sen acaib bir bağınsın dedim. Cevab verdi: Ben kıstan falan korkmam ay ve güneş gibi sana hem yakın, hem uzağım. (Elle büyülü) yürüyüp geçerse bu uzaklık ortadan kalkar. Tatalım ki güneşi gözünle görmüyorsun. Sıcaklığın güneşten olduğunu, güneşin çekildiği yerde soğuğun başladığını da mı bilmiyorsun? Nizenin dudağı ile buluştu mu içini tamamen boşaltır sen de fenafillah ile dudak dudağa gelince tamamen kendini yok et.»

Mevlâna'da aşkın tarifi:

Aşk ilmi kitap falan değildir. Alalade halk aşkın yolunu bilmez. Aşkın dalı ezelde kökü ebeddedir. Bu ağaç ne arşa ne arza ne de gövdeye dayanır. Akli azl ettik. Heva ve hevese bir hudud çizdik. Zira onun azameti bu akıl ve ahlaktan üstündür. Denizlerde gezen havf ve reca kayığı üstündür. Kayık adamfenaya karıştı mı denize dalıp yok olmaktan başka bir yapacak şey yoktur.

Sevgili uğruna yürümekten korkanlarla işimiz yoktur. Orada hepsi padişahdırlar. Kölelerin orada işi yoktur. Ben bahtiyarım uğurluyum diye öğünüyorsan biz bu türlü uğurluluktan utanırız.. Bizim ikbalimiz saadetimiz başkadır. Eğer fakr ile öğünüyorsan haydi yamalı hırkayı giy. Ve yürü git. Bizim saadetimiz yanında bunlar sadece küfür kömürüdür, zinadır. Fakat eğer Hak nuru olmuşsan şarkdan garba yürü. Biz bu halimizde o nurlara dönüp bakmayız.

Daima aşkın emsalsiz hicranı ve hazzı içinde yaşarlar. Dünya gamı onlardan kaçır. «Hırsızın polisten kaçtığı gibi kaçır, arslan kükremesinden sürü sürü hayvanların kaçtığı gibi kaçır» İşte bu ideal uğruna heycandan sarhoş bir halde koşan güzide insanların her türlü maddi ızdırab ve düşüncelerin üstünde uçtuğunu gösterir. O bu sevda içinde gam ve kederi görmek ister halbuki gam ve keder ona sevdasından kaçır.

Hız. Mevlana şairdir. Ve sarhoştur. Daimi bir vücut ve cezbe içindedir. Manevi ve rubi şuuru ile şairdir. Onun için belağat kaidelerine hiç aldırılmaz. O kaidelerin ve sanatların arkasından koşmaz. Kaideler koşa koşa ona gelir. O manevi şuurun ayaklarına kapanır. Asıl belağat budur. Zamanın ilim dünyasına hakim olan bu büyük insanın geniş bir kültürü vardır. İran edebiyatının mani türlerinde hakim olan üslublar vardır. Ve devrin şairleri bu sanat telakkisi etrafında kümelenirler. Mevlana hiç bir üsluba yanaşmaz. O kendi üslubundadır. Tasavvufda çok ileri bir çığır açan Mevlana, sanatta işte bu çığırın heyecanını yaşatmıştı. Mevlana emsalsiz iç aleminin ahenk ve musikisi ile terennüm eder. Ne İran ne Türk edebiyatında bir Mevlana bulmak imkansızdır.

KIRKBİR

Kur'anı Azimüşşan bir vahyi ilhidir. Fahri kainat efendimize nazil olmuştur. Vahy kelimesi peygamberanı izama tahsis edilen bir kelimedir. Onları tebcil için hakikatta her insan derece derece vahye mazhardır. Fakat bu diğer insanlarda ilham adını alır. Mesnevi-Şerife Kur'an'ın içi özüdürler. Dışı vahy olunca içi neye olmasın. Mevlana'da bu vahy veya ilham o derece açık ve vazıhdır ki adeta kendisi ortada yoktur. İçi söyler tevhidin insan ruhundaki dalgalarını açık bir lisanla anlatır. Tabii anlayabilene. O ruh ve yaratılış bakımından tek olduğu için sanat içinde eriyen tefekkür ile de tek kalmıştır.

Türklük dünyası onu asırlarca tebcil etmiş yurdun her tarafında kurulan Mevlevi tekkeleriyle onun feyzini benimsemiş ve yaymıştır. Eserlerine şerhler yazılmış, tasavvuf musiki edebiyat o feyz pınarından ne istifadeler etmiştir. İşte bir Mevlevi şeyhi Şeyh Galib, Hüsn ve Aşk adlı büyük eserinde: «Eserini Mesneviden aldım, çaldımsa miri malı çaldım.» diyor. Ve divanını adeta Mevlana ile dolduruyor. Büyük garb dillerine tercüme edilen eserleri şarkın nurunu garba yağdırıyor. Şark yani İslâm hakiki ve insani medeniyetin beşiğidir.

Son asırların büyük mütefekkir allame ve doktor Muhammed İkbâl Lahuri Mevlana mesnevisini Pakistanda yükseltiyor ve garbı gönül medeniyetine davet ediyor. Şarkın ve garbın sanat kültürünü derinden hıfz edip sentezini yapan İkbâl...

Ben bir zerreyim pılımı pırtımı toplayıp güneşe gidiyorum. Derken Mevlanaya gittiğini anlatıyor. İkbâl'e Pakistan asrın Mevlâna'sı ünvanını veriyor. Çünkü her eserinde Mevlâna'nın adı geçer. Ve o büyük sultanın en has müridi Muhammed İkbâl'dir. İnsan ruhu hakikate susamıştır. Madde maddeyi yere serer lakin mana fütühatının önüne geçecek bir kudret yoktur. Çünkü o kudreti külliye'nin müzaheratını temin etmiştir.

Aşk kadehini kaldırırken şöyle der: Kadehinin göz kamaştıran parıltısı alemi tuttu, dünya kıyamet sabahının velvelesi içinde. Ne kadar ilaç alsalar artık akli yerine getiremezler. Can hüdhüdü kefesinden fırladı mı onu arsa uçurur. Şiir zamanı geldi kalbim yerinde durmuyor. Bu güzel şiiri sevgilim söylüyor ben değil...

Gel bugün ben cihanın dışındayım. Gel bugün ben kendimi bulamıyorum. Elime bir kazma alıp beni benden ayırdım. Ben ne kendimin ne de başkalarınınım, yanlış söyledim ben kendimden ayrıldım amma bunu ben değil canım yaptı. Gönül ateşi nasıldır bilmem ama dilim başka türlü yaşıyor. Kendimi yüz şekilde gördüm, her şekilde gördükçe işte ben oyum dedim. Gönül suretleri misafir bende ve sahibi gibiyim.

Mevlana'dan dinlemeye devam edelim:

Bana, nasılsın? diye soruyorsun bak nasılım, «Harabım kendimde değilim yılğın bir sarhoşum. Beni Allah'ın «kün» ol emri tuzağa düşürdü. O emir öyle heybetliydi ki kaf ve nun harfi gibi iki büklüm oldum. Bir

peri beni deli etti, ey müslümanlar kim bana bir efsun okuyup aklımı geri getirir. Perinin yüzü erkovan gibiydi ben o erkovanın erkovanıyım, inliyorum. Acaba ben bir ay yüzlünün evimiyim, bir felekmiyim. Onun aşkı ile felekler gibi yerinde duramayıp dönüyorum. Hayır yanlışı dedim. Benim mizacım aşktır dönmek durmak benim dışımda olan şeylerdir. Bir hırka içinde yüz türlü kalb taşıyorum. Rüzgar gibi bir hayalim su gibi şekilsizim. Cüz küllün yolunu ne bilsin küll ona bir kılavuz gönderip kendine çeker. Ey aşkı külli Cüzünü kendine çek. Ben bu ruh çekişmelerinden bıktım usandım. Ayrılığın sırtıma bir cihanın yükünü yükledi. Sanki ben cihanı ayakta tutan bir sütunum. Şeklen yarım zerrebile değilim. Fakat iş aşka geldimi kainattan büyüğüm...

Görüyorsunuz ki Mevlana ruhu adım adım bize duruyor. O kadar taşannu'dan uzaktır ki...

Aziz dinleyenlerim...

Aklımın erdiği dilimin döndüğü kadar size bir şeyler söylemeğe çalıştım. Tekrar ediyorum: Mevlana anlatılamaz. O sadece duyulur. Aşkın sözü akla değil gönüldedir. Ve işte bütün hayatını İslamiyyetin mukaddes kanunları içinde bir melek safvet ve ismeti ile geçiren Mevlana tek sevgiliye kavuştuğu zaman tabutunun arkasında her dinin mensupları o bizdendi diye feryad etmişti. Çünkü akıl gönül kadar muvahhid değildir...

F E N — T E S T

Yakında Çıkıyor

B E K L E Y İ N İ Z

KIRKÜÇ

FAİZ NEDİR VE İKTİSADİ HAYATA ETKİLERİ NELERDİR?

YILMAZ ŞENER

Cahiliye devrinde borcun vadesinin uzatılması halinde alacaklının ana para üzerinden borçludan aldığı fazlalık değer olarak tarif edilen ve İslâm iktisadında kesin olarak yasaklanan «RİBA» günümüzde ismi değiştirilerek «FAİZ» olarak karşımıza çıkartılmaktadır.

Riba ve faiz; sermayenin risk altına girmeden belli bir zaman zarfında kazandığı fazlalık değer olmalarına rağmen bazı batılı ve yerli faiz teorisyenleri bu iki kelimeyi birbirinden ayrı olarak mütalâ etmekte, tamamen değişik bir mahiyet arzettiklerini söylemektedirler. Böylece riba ana para üzerinden alınan kat kat fazlalık olarak ifade edilmekte dolayısıyla yasaklanmakta, faiz ise «Parayı ödünç alanın paradan sağlayacağı kâr için paranın sahibine ödediği karşılık» olarak tarif edilmek suretiyle ribaya nispetle daha ahlâkî gösterilmektedir.

Başlangıçta kapitalist sistemin «Lâ ahlâkî» olduğunu söyleyenlerin; faizi makul ve ahlâkî bir fazlalık olarak göstermeleri hayli düşündürücüdür. Çünkü bir yandan iktisadî sistemin ahlâkın dışında olduğunun söylenmesi, öte yandan, ahlâkî faiz olmadan iktisadî sistemin olamayacağını iddia edilmesi akli selime uygun düşmemektedir. Bir an için riba ile faizin farklı olduklarını kabul etmeniz halinde, Kapitalist iktisadî sistemin cari olduğu memleketlerde faiz nispetlerinin aynı olmadığı, meselâ bu nispetin A.B.D'deki müesseselerden birinde % 8 olmasına rağmen diğer ortaklıklarda aynı krediyi sağlayan sermayeye % 30 ilâ % 36 arasında faiz ödediği, ayrıca diğer gelişmiş ülkelere gelişmemiş ülkelere nispetle faiz hadlerinin daha düşük olduğu bilinen bir hakikat iken sermayenin % 8'lik kazancına faiz, % 36'lık kazancına riba mı diyeceğiz? Halbuki her ikisinde de ödenen farklı nispetler iktisadî hayatta sermayeyi harekete sevkettiği iddia edilen faiz adı altında ödenmektedir.

Hiç bir riske tabi tutulmadan önceden tespit edilen nispetle bir fazlalığın -az veya çok- belli bir zaman sonunda sermayeye kazanç olarak ödenmesinin değişik manalar altında müstalâa edilemeyeceği aşikâr iken

KIRKDÖRT

ve bu fazlalığın adı mazide RİBA, günümüzde faiz olarak bilinirken halâ neden faiz ribadan ayrı olarak mutalâa edilmektedir? Neden, faiz vazgeçilmez istihsal amili olarak kabul edilmektedir? Gerçekten faizsiz iktisadî hayat mümkün değil midir?. Mümkün ise neden faiz baştaçı edilmek istenmektedir?

Bu sorulara cevap ararken şu hakikatlerle karşılaşmaktayız.

1 — Faizi ribadan «farklı ve daha adil» maskesi altında milletlere kabul ettirmek.

2 — Vaz geçilmez istihsal amili olduğu kabul edilerek para sahiplerine, risk altına girmeden, sermayelerini faydalı yatırımlara sevk etmekten karşılıksız kazanç sağlamak, «emekten doğan kazançları faiz kanalıyla faizcilere akıtmak» suretiyle sermayenin «santralizasyonu» denen servetin belirli ellerde toplanmasını sağlamak ve nihayet toplumda birbirine düşman sınıfları meydana getirmek.

3 — Manevî değerler manzumesini kökünden kazıyarak fertler arasında karşılıklı yardımlaşma ve hayır için ödünç verme müessesesi olan «Karz-ı Hasen»i ortadan kaldırmak. Sistemin la ahlâkı oluşu bunun en bariz delilidir.

«Toplumda bütün kötülükleriyle kapitalizmin büyümesinin tek mesulu» olan faiz, faiz teorisyenlerinin iddialarının aksine iktisadî hayata menfi yönde tesir etmektedir. Şöyle ki:

1 — Tasarruf hacmini daraltmakta, yatırımların yapılmasını engellemektedir. Çünkü «Faiz iktisadî hayata ters yönde etki ederek naktî geliri azaltmaktadır. Tasarruf kişilerin gelir seviyelerine bağlı olduğundan, gelirin azalması tasarruf hacmini otomatikman daraltacaktır.»

2 — Yatırımların yapılmaması halinde tam istihdam bozulacaktır. İşçiler çalışamaz hale geleceklerdir. Böylece «işsiz ordusunun» meydana gelmesi kaçınılmaz olacaktır. Ve nihayet, bir yandan «faiz sermayenin marjinal verimliliğini düşürmekte, istihdam düzeyini sınırlamakta kendine has bir rol oynamaktadır. Öte yandan faizin naktî değeri para dışı istihsal mallarında, faizin mala oranla değerini arttırarak, bu malların istihsalini engellemektedir. Halbuki para istihsalı için yatırımları harekete geçirmeye imkânı yoktur. Çünkü varsayım olarak para istihsal edilmez.»

3 — Faiz hadlerinin yüksek tutulması krediyi pahalılaştırmakta, yatırımları engelleyerek iktisadî hayatı durgunluğa sevk etmektedir. Öte yandan sermayenin pahalılaşması sonunda sun'î fiyat artışları ile hayat pahalılığı hızlanarak had saffhaya ulaşır. «Durum iyi olduğu zamanlarda fiyatlar artar, kâr payı yükselir. Müteşebbisler devamlı borç olarak istihsalini arttırırlar. Ne varki böylesine bir bolluk kendi kendini bozacak şekilde çalışır. Borçlanmanın arkasında yatan sağlam dayanak, carî faiz yüzdesi için sermayeye çevrilen gelecekteki net gelirlerdir. Faiz oranı arttığı

KIRKBEŞ

zaman, ki bolluk zamanında böyledir, belirli az güvenilir hale gelmektedir. Bundan başka net gelirler fiyatların birdenbire fırladığı iyimser günlerde umut edilenden daha az olmuştur. Fiyatlar sürekli olarak arttırılmaz. Maliyetler artar ve bu artış, kârı, olumsuz yönde etkiler. Banka rezervleri azalır ve ek kâr sağlanması güçleşir. Gittikçe azalan kârlara birde yüksek faiz eklenince alacaklı endişelenmeye, ürkemeye başlar. Böylesine gergin bir ortamda hafif bir sıkıntı dıştan etkilenebilir görünen dengesiz iktisadî yapıyı sarsacak nakit ihtiyacı baş gösterecek ve hızla iş sahasına yayılacaktır. Ödemeleri zorlayacak, borçluya borcunu ödemesi için baskı yapacaktır. Böylece bolluk iktisadî durgunluğun izlediği bir krizle son bulacaktır.»

Ne hazindir ki bunca iktisadî ve içtimaî zararları gün gibi ortada dururken faiz; «Pastanıza hem sahip olmak, hemde yemek istiyorsanız faizle ödünç verin» talimatı gereğince hükmünü icra etmektedir.

İktisadî hayatın devamının faize bağlı olduğunun ve onsuz yaşanmayacağı hissini revaç bulması o toplumda inhitat devrinin başlamasına vesile olur.

* BÜYÜK DOĞU

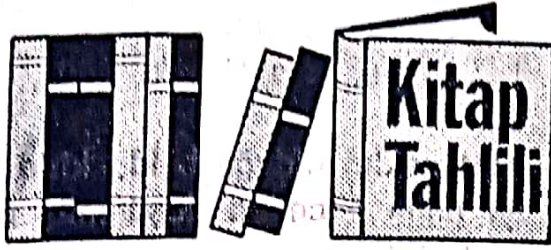
* DİRİLİŞ

* EDEBİYAT

* YENİ SANAT

Yayınlarını Okuyunuz... Okutunuz...

İnsanoğlu, adeta kainatın mihveri. Her faaliyet ve çalışma semeresini insana hediye ediyor. Dünya nizamında insan böyle mühim bir yaratılışın üstünlüğü içerisinde. İnsanların meydana getirdiği cemiyetler daha başka bir mahiyet arz etmekle. İnsanın psikolojik kanunlar içerisindeki hareketleri yanında, «kitle»lerin içtimai davranışları değişik kanunların varlığını bize gösteriyor, İlâhi kudret elinin hazırladığı bu kanunları sadece çözmeye çalışmak bile, insan için meselelerin en büyüğü.

«KİTLELER

PSİKOLOJİSİ»

ÜZERİNE

Sami MENGÜÇOĞLU

Kitabın ana fikri:

Gustave le bon Fransız fikir adamlarının yakın tarihteki en büyüklerinden biri. «Kitleler psikolojisi kitabında; kitleleri üç ana bölümde ele alıyor: Kalabalıkların ruhu, kitlelerin fikirleri ve inançları, kitlelerin muhtelif tabakalarının tavsif ve tasnifi.

Kitap, 1939 yılında 41. Fransızca baskısından dilimize tercüme edilerek, 1969 yılında türkçe olarak neşredilmiştir. Kitap çok ehemmiyetli meselelere temas etmektedir. Buna rağmen şimdiye kadar ciddi bir tahliline rastlayamadık. Yapacağımız; kitabın ana başlığı içerisinde önemli kısımlarını kısaca aktarmak ve bunlar üzerindeki kanatlerimizi açıklamak olacaktır.

G. le bon'a göre, şuurlu fiillerimiz, irsî tesirler altında teşekkül eden şuurlu temelinden kaynak alır. Bu temel, ırkın ruhunu teşkil eden sayısız ecdat bakiyelerini nefsinde taşır» Kitle içerisine giren ferd, o psikolojinin tesiriyle kendine has vasıfları kaybederek, kitle ruhu içerisinde kaybolup böylece, «şuurlu vasıfları» hakim duruma gelir, şuurlu şahsiyet kaybolur. Şuurlu ile hareket eden şahsiyetin hakimiye-

KIRKYEDİ

tiyle, his ve fikirler (sirayet yoluyla) aynı istikamete yönelerek telkin olunan fikrin icrasına başlanılır. Kitle haline geçiş, sayı olarak değil, tenbih edici (uyarıcı) tesirlerle meydana gelir.

Yalnız olan fert, aksülamellerine (tepki) hakim olduğu halde kitle bu istidattan mahrumdur, «Kitle hiç bir şeyi daha önceden düşünmüş olamaz. Kitleler ancak basit ve münferid hisleri kavrar; onlara telkin olunan görüşler, fikirler ve inançlar umumî heyetiyle kabul veya red olunur; mutlak hakikatlar veya mutlak hatalar olarak telâkki edilir.» Aslında çeşitli zıt fikirlere sahip olan kitle belli anların tesadüflerine göre, muhtelif fikirlerden birisinin tesiri altına girebilir. Kitleler istediklerini çılgınca isterler. Ama bu uzun süre devam etmez. Çünkü, «devamlı düşünceye kabiliyetsiz oldukları gibi, devamlı iradeye de kabiliyetsizdirler. Ferd, itiraz ve münakaşayı kabul edebilir, fakat kalabalığın buna asla tahammülü yoktur. Kitleler, çoğu zaman akıl ve muhakeme veya şahsî menfaat ile hareket etmezler.»

Kitlelerin müşahadeleri çoğu zaman kollektif olduğu için yanlıştır. Bu müşahede telkin halinde geçebilen vehim ve hayâl'den başka bir şey değildir. İnsanlar topluluk halinde eşitleşirler. «Umumî meseleler üzerinde kırk akademi azasının reyi, kırk saka'nın reyinden daha isabetli değildir.» İradesizlik haline giren ferd uyusur ve kendisine boyun eğdiren telkine göre hareket eder. «Kitlelerde aşırılık, kitle fertlerinde, atalarından yadigâr kalan iptidaî, irsî insiyakların ortaya çıkmasına sebebiyet verir.» Neticede, kitlelerin tahrip edici bir gaddarlık hüviyetine sahip olduğunu görürüz. Bu hâl, onların şuurlarındaki gayrı-medenî ve insanî hasletlerin o an için silinmesini açığa çıkarır.

Kitlelerin belli bir hususiyeti muhafazakâr olmaları ve ananelerine aşırı derecede hürmet etmeleridir. Hayatlarını değiştirebilecek her yenilikten şüursuzca nefret ederler. Kitleler çoğu zaman gerçeği aramazlar. Batıl daha çekici ise onu ilahlaştırarak bedahatlara yüz çevirmeyi daha uygun bulurlar. Kitlelerin değişken seciyeleri arkasında bir «ırk ruhu» bulunur. Bu ruh kavmin sarsılmasını önler.

«Siyasî, içtimaî ve dinî inançlar daima münakaşadan uzak tutulmak şartıyla bir dinî şekil olarak kitlelerin ruhunda yerleşir» Kitlelere telkin olan fikirler gayet sadedir. Zihinlere hayâller halinde yerleştirilmekle önem kazanır. Bunun yanında muhakemeden uzak saf ve sade iddia.. «Kitleler delil ve ispatlarla değil modellerle sevk olunurlar. Her devirde sayıları az olan bazı şahsiyeter, fillerinin izlerini bırakır ve onları şüursuz kitleler taklit ederler.» Buna rağmen, liderler fikir adamı değildir; aksiyon adamıdır. «Onlar yarı münevverdirler. Münevverlik umumiyetle tereddüde ve hareketsizliğe sevkettiğinden tam münevver olamazlar. Kitleler her zaman, fertler çoğu zaman hazır fikir ihtiyacı içerisindedirler. Bu husus, fikirlerin beyenilip, kabul edilmesiyle ilgili olmayıp, tesir eder»

bilme güçlerine bağlıdır. Aslında, kitlelerin üzerine tesir edebilmek, onları idare edebilmek sanatı ile ilgilidir.

Dini ve siyasî inançları ortaya koyanlar, insan saadetini tapma'da buldurduğu ve bu duyguyu da kitlelere aşılmasını bildiği için inançlarını yerleştirebilmişlerdir. «Yeni bir inanç kitlelerin ruhunda kök salınca onların müesseselerine, sanatlarına ve hareket tarzlarına ilham kaynağı olur. O zaman bu inancın ruhlar üzerindeki hakimiyeti mutlaktır.»

Medeniyetler, aslında küçük bir azınlığın eseri olmuştur. Bu yüksek zehablar topluluğunda, daha genişledikçe zihni değerlerde de azalma görülür ki, bu hal; bir milletin derin halk tabakalarını temsil eder.

İdeallerin kaybolmasıyla ırk, ruhunu da kaybeder. Bir insan sürüdü haline gelir. Böylece dayanıksız ve iptidai seciyeler tekrar ortaya çıkar. Halbuki, «Kavimler her zaman seciyeleriyle idare olunurlar. Bu seciyeler üzerine tamamiyle uymayan bütün müesseseler ödünç bir elbise altında geçici bir kıyafet değiştirmektedir.»

Kitap üzerinde düşünmek:

Kitap, modern ilmi gelişmelere dayalı psikolojik bir tecrübenin neticesinde ortaya çıkmıştır. Ele alınan mevzular, tarihi ve içtimai hadiselerin takip edilmesi sonunda tesbit edilmiştir. Bu tesbitlerde: kitle denilen insan topluluğu fertten apayrı bir hususiyete bürünmektedir. Düşüncesi, davranışı ve vaziyet alışlarıyla apayrı bir yapı... Aslında bu yapı eskiden de var onda, Ama, zaman ve hadiseler bu yapıyı belli durumlara göre şartlandırmış.

Zamanın geçmesiyle insan düşüncesinde ve kurduğu içtimai yapıda meydana gelen gelişmeler, bir kitle halinde hükmünü kaybedebiliyor. Gustave le bon bunu şuuraltının uyanması olarak ele alırken, insandaki iyi ve kötü yanların medeniliğe rağmen devam ettiğini söylemedikten başka, kötü duyguların bir şuur halinde olabileceğine temas etmiyor. Bunun yanında kitlelerin tenbih edici tesirlerle tesadüfi olarak teşekkülüne işaret etmekte; bu kitle hareketinin kısa bir zaman içinde ve devamsız olduğunu söylemektedir. Acaba, kitle haline gelişte esas rol, toplumun asli gayeleri gibi telkin edilen siyasî ve içtimai meselelerin kuvvetle telkin edilmesi mi; yoksa, saf inancın yanlış istikametlere çekilmesi mi oluyor? Nitekim müellifin, kitabın başka bir yerinde, siyasî ve içtimai fikirler ancak dini bir şekil alarak kitlelerin ruhunda yerleşir» şeklindeki ifadesi kanaatimizi doğrulamaktadır.

Kitlelerin telkin edilen fikir ve görüşleri, mutlak hakikat veya mutlak hatalar şeklinde kabul edeceği görüşü biraz mübalağalı olmaktadır. Her ne kadar topluluklar kısa zamanda düşünme, muhakeme etme ve karar vermede tek bir ferd gibi hareket edemezler de, bunları düşünebilirler. Dolayısıyla bir düşünce gelişmiş fakat fiiliyata geçirilmemiştir. Aslında

kitle zayıflığı, kitlenin umumî manasıyla belli bir «kıymet hükmü»ne sahip olamayışı ve her an değişebilen beşeri kanaatlerin elinde bir oyuncak haline gelmesi olarak düşünülebilir. Bu, hâl uzun zamandır kitlelerin kendilerine ve hayat tarzlarına model olabilecek bir şahsı, düşünce ve hayat görüşünü bulamıyışın bir neticesi olarak kabul edilebilir.

Kitleler aslında iyi idare edilemediklerinden başıboş kalmış, zaman içinde kendi kendine menfaatleri, istikametinde teşkilâtlanmıştır. Bu fütursuzca büyüme bir «kitle gücü»nü ortaya çıkarmıştır. Bu güç, ancak kendi doğrultusundaki fikre veya sisteme rıza göstermekte, her yeniden çekinmektedir. Düşünce itibariyle aynı olmayan bu toplulukların hareket tarzları da gayet ağır olup, akıllarına yatmayan her gelişmenin önüne çıkmaktadırlar. Burada işaret etmek istediğimiz; kitlenin herbirini aynı derecede tatmin edip, inandırıcı kıymet hükümlerinin zaman içerisinde şahsî menfaatlar uğruna ortadan kaldırılmış olmasıdır.

İşte bu kıymet hükümlerinin çerçevelediği kültür içinde gelişmiş seviyeleri müellif «ırk ruhu» olarak izah eder ki, kanaatimizce bu umumî hadise, belli ırkların farklılığından değil, belli inanç ve ideâl ayrılığından meydana gelir. Bu inanç ve ideâl içindeki farklı ırkların varlığı ve bunların da aralarındaki nüans farklılığını da kabul etmek gerekiyor.

Kitlelerin delil ve ispatlarla değil modellerle sevk olunduklarını söyleyen Gustave le bon, bu modellerin sadece fiillerine işaret etmiş. Biz buna o modelin (liderin) mânevi yâni ahlâki yapısı ile, bu meseleyi daha iyi bir şekle kavuşturacağını da ilâve etmek isteriz.

Şüphesiz eser, birçok hakiki ve ehemmiyetli hadiseleri yakalamış, onları derinlemesine tahlil etmiştir. Fakat, bu tahlilde batı cemiyet hayatının ve onun insanının psikolojik durumu esas alınmıştır. Bir hakikat olarak, batı insanı sadece materyalist prensipler ile bezenmiş bir sistemin adamıdır. Bu sistem içerisinde büyük ölçüde menfaat bağları ile bağlanmaktadır. Böyle bir hayat ve insanlık anlayışının, elbetteki maddî gelişmelerle birlikte pekleşeceği beklenemez. Böyle olunca da kuvvetli olan kazanacaktır.

Aslında Gustave le bon'un anlatmak istediği, fakat sadece çok iyi bir şekilde «tesbit» edebildiği meselenin esas nüktesi, batı içtimâî hayatının temellerinin sakatlığıdır. Bugün doğunun insanı da yavaş yavaş aynı hadiseye şahit olmaktadır. Fikirler, idealler, liderler eski tesirini kaybetmiş; büyük toplulukları kısa da olsa teşkilatlandırmasını bilen komünizm gibi doktrinlere gün doğmuştur.

Yapılacak olan, kitlelerin bu psikolojisini bilerek ona göre bir vaziyet almanın yanında, ferd ferd işlenmesi gereken ilâhi nizamın kitleleri birleştirecek ve sevk edebilecek en büyük kudret olduğunu ortaya koymak olacaktır.

EKONOMİK - NÜFUSBİLİM AÇISINDAN ÜLKEMİZE VE DÜNYAYA KISA BİR BAKIŞ

— Halil Kaşıkçı'ya...—

Murat Muzafferoğlu

GENEL ÇİZGİLER :

Ekonomik - Nüfusbilim tarihi ve insanlık tarihi eşit uzunlukta zaman şeridine işlenmiştir.

Her ne kadar ekonomik - nüfus bilim tarihi, insanlık tarihinin genişliğinde ve uzunluğunda ise de, onun hayatına yön veren ekonomik faktörler değildir. Ekonomi küçümsenmemeli, fazla da büyütülmemelidir... Ekonomi alt yapı olamaz. Bu düşünüş insanoğlu'nun yapısına aykırıdır.

Günümüz dünyası materyalist temeller üzerine kurulmuştur. Ükelere yön veren koordinasyonlar, maddeyi aşmamaktadırlar. Böyle bir hayat panelinde ekonominin alt yapı kabul edilmesi normal karşılanmalıdır.

Materyalist izlerin, gölgelerin ve şekillerin duyulabilir, gözlenebilir olduğu ülkemizde ve özellikle batı dünyasında; -25 yıldır- ekonomik nüfus bilim popüler seviyeye erişti.

1974 «Dünya Nüfus Yılı» kabul edildi.

Ekonomik - Nüfusbilim'in 20. yüzyıl da ki egemenliği, o'nun, tarifinin yapılmasını, sağlamamıştır. Her şeyiyle askıdadır ekonomik nüfusbilim. İnsanoğlu maddi ilimleri anlayamadı, ekonomik - nüfusbilim'i nasıl güvenilebilir temellere oturtsun. Bugün, ekonomistlerin çoğunluğunun kabul ettiği bir «ekonomik gelişim modeli» yoktur.

Bilimlere değişik açıdan bakmasını öğrenemeyen dünya insanlığı, ekonomik ve sosyal problemlerini asla çözemeyecektir. İnsanlık, özellikle bilimciler yeni bir arayışa başlamalıdır.

İlahi Kitab'a ve son Peygamber'e yönelmek, onlar için kurtuluş olacaktır.

TARİH YOLUNDA EKONOMİK - NÜFUSBİLİM

Hazreti Adem ve Havva'dan bugüne dek, her çağda, insanoğlu toplu yaşamıştır. İbni Haldun'un dediği gibi «toplu yaşamaya mecburdur». Toplu yaşama, hız-kuvvet vermiştir insana.

Ekonomik - Nüfusbilimci tarihî olayları gözlediğinde; nüfus meselesiyle toplumun ekonomik yapısı arasında büyük ilişki tesbit etmiştir.

İnsanın tarih yoluna çıkışıyla birlikte nüfus meselesi de oluşmaya başlar. Nüfus problemleri, ülkelerin iç ve dış politikalarının değişmesine sebep teşkil etmiştir.

Çoğu kimse ilkel devirde nüfus ve ekonomik yapı arasında ilişki kuramaz. Hatta bazı bilimciler, yoğunluğun 1.77 olduğu bölgelerde «nüfus fazlalığı - beslenme yetersizliği» olayı görülemez, derler.

Muhakkak ilkel devirlerde yoğunluğun az olduğu bölgeler çoktur. Ama, o bölge insanların üretim tekniğini bilmemeleri veya o bölgede avcılık ve tarımın yokluğu, beslenme yetersizliğini ortaya çıkartabilir. İyi besin alamayan kuvvetli kabileli; zayıfları öldüreceklerdir. Hatta Tahidi de olduğu gibi anne ve babalarına da ölüm yağdırıcaklardır.

Ekonomik sebeplerle nüfus'u azaltma çabaları, Hindistan'da, Çin'de, Anadolu'da ve Avrupa da vardı. Aynı tür teşebbüsler Hindistan da 1921 yılına kadar sürmüştür.

İlkel insan, ekonomik gelişimini devam ettirebilmek için; bir çocuğun hayatını

ELLİBİR

toprağın derinliklerine itiyor, ihtiyarları boğazlıyordu. Her şey kendi rahatının bozulmaması için... Bu düşünceler doymak bilmeyenin, bütün var olanı kucaklamak isteyenin!..

Ve tarih yolunda insan, madde ötesini unutarak, daha iyi maddeci hayata ulaşmak için koşuyor, mücadele ediyor. Öldürmek veya ölmek...

«Dünya Nizamı iniyor gökten... İnsana bilgiler sunuyor; maddenin en güzel senfonisi dünyadan, sıcak - tatlı çizgilerin renk - renk tablolar çizdiği madde ötesinden. İslâm da madde, hayat mücadelesi için imkanlar basamağı.

A. de Saint - Exupery kendi dünyasından bölümler anlatan eserinde, çözü tüm menfi yönleriyle inceledikten sonra: «Bir Kur'an gelir, bu çöl, yem-yeşil olur!» der.

«İlahi Nizam» gelmiş tüm mutluluklar inananlara yönelmiştir.

«İlâhi Nizam»'ın pratisyenleri yer'de empoze çalışmalarını sürdürürken; nüfus artışının ekonomik gelişmeye olumlu etki yapacağını söylüyorlardı. Yaradan herkesin yaşaması için gerekli imkânları hazırlar» düşüncesi yer alıyordu, inananlarda.

Kur'an... Peygamberimiz... Dört Halife... Koskoca bir medeniyet ve imparatorluk... Hep aynı nüfus politikası (Population Polity): devamlı artış olmalı.

Bayrağı Osman Gazi alır. Doğulu'ya, Batılı'ya Kuzeyli'ye, Güneyli'ye hayat, adalet nedir; gösterilir. 1974 de Sofya, Bükreş, Budapeşte yüreğinde saklar bizi. Saygı duyar, bizi bekler...

«İlahi Nizam» büyük toprak, büyük nüfus ister. Dünyayı ve dünya nüfusunu...

Osmanlılar böyle yaptılar, başardılar da...

Osmanlı İmparatorluğu zamanında, diğer ülkelerden çok değişik olarak belirli ve düzenli aralıklarla toprak ve nüfus incelemeleri yapılırdı. Sosyal ve ekonomik politikaya yeterli olacak, temel olacak sistematik bilgiler toplanırdı.

1520 - 1530 devresinde imparatorluk nüfusunun 12 - 12,5 milyon, yüzyılın sonunda genişlemeye bağımlı olarak 35 milyon olduğu tesbit edilmiştir. 19. yüzyılın ilk yarısında İmparatorluğun Asya toprakların da 8 milyon kişi yaşamaktaydı.

1884 yılında Sultan el-Gazi Abdülmecid Hân tarafından yaptırılan nüfus sayımında; Anadolu da 12 milyon insanın var olduğu tesbit edilmiştir.

Osmanlı İmparatorluğunun nüfus politikası (Population Polity) geleneksel, genel - geçer, zorunlu. Yüce Devlet'in nüfusu 40 milyon olduğu günlerde; İngiltere 8, Fransa 12,5, Almanya 17 milyondur. Ekonomik ve Sosyal koordinasyonun iyi işlemesi, emek gücünün büyüklüğü bütün engelleri aşıyordu. Osmanlıya. Zafer... Zafer... Zafer...

Osmanlı'nın büyük nüfusu, ekonomik gelişimine itici - baskı olmuştur. Nüfus politikasını devamında ve işlemesinde dervişlerin rolü asla unutulamaz...

Yıl 1923, Türkiye ruh kökünü, geleneğini, örfünü, âdetini kenara iten; yeni bir devlet. Batılı olmak istiyor. Batılı bilimcilerin eserlerine «Batının Çöküşü» gibi eserler verdiği devirlerde, batıyı istiyor.

Yeni devletin nüfus politikası olumlu. Tek sebep güçlü-kuvvetli eskinin tesirinin ortadan kalkmamış olmasıdır. Bütün bunların yanında batılıların: «Türkiye'nin nüfusu azdır, güçsüzdür.» şeklinde sürdürdükleri propagandalar da; yeni devletin reaksiyoner bünyesini harekete geçirmiştir.

1955'lerde, emperyalist Amerika'nın ilkel politikası, ülkenin olumlu nüfus politikasını siler götürür.

Dünya materyalizmi ağıni tamamen ülkemize atmıştır, artık: «Doğacak her çocuğunuz, ekonomik bir yükür.» derler, herkese.

MALTHUS'UN NÜFUS TEORİSİ VE ELEŞTİRİSİNE KATKI

«İlâhi Nizamı» kabul edenlerin ellerinde çok güzel normlar vardır. O değişmez, herkesin normlarıyla, her fenomeni tartabilirler; doğruyu seçebilirler. «İlâhi Kitap'ta» dünya insanlığı «inananlar ve inananmayanlar» diye ikiye ayır-

lır. İlmî çalışmalar; dünyadaki düşüncü biçimlerinin iki guruba ayrılabilceğini göstermiştir.

İnanmayanların, ilim paneline sürdükleri teorilerin ortak yönü materyalist çizgilerdir.

B: Franklin'in gözlemi Malthus'u, Malthus Darwin'i etkisi altına alır. Darwin'in biyolojiye ilişkin düşünceleri Marx tarafından ekonomiye; Huxley ve H. Spencer tarafından sosyolojiye, Hume tarafından metafiziğe, Mill ve Bentam tarafından Hukuk, Ahlâk ve Felsefeye uygulanır.

Ortak yapı materyalizm...

Siyonizm ruhlu - materyalist giyimli kapitalizmin savunucusu Thomas Robert Malthus'u lâm'ın üzerine koyuyoruz... Onu ve teorisini; çağdaş sosyoekonomik işinla maya tutacağız...

Perfeksionist ekole mensup... Liberal... Asıl mesleği papazlık...

Nüfusla ilgili teorisini 1798 de - kendi dergisinde - «Nüfus Artışı ve Toplumun Geleceğine Etkisi» başlıklı yazısında kamuoyuna açıklar.

Malthus teorisini ortaya koyduğu zaman İngiltere sanayileşmeye adımını atmıştı. Sosyal çöküntüler başladı. Normal. İleriye doğru her adım, geriye doğru çöküntüler oluşturur. Yoksulluk işçi sınıfında idi... Muhakkak ki kapitalizmin açığıdır.

Materyalizmin oluşturduğu Kapitalizm feodalizm'e oranla, daha ileri bir üretim biçimi olarak tarih sahnesine çıkmıştı...

İşte bu sosyoekonomik bünye içerisinde yaşayan Malthus'un, teorisi: nüfusun artma sebep ve sonuçlarını açıklar. Nüfus problemi M.Ö. 400 - 500 yıllardan beri çesitli yazarlar, düşünürler tarafından ortaya konmuştu. Malthus'un diğerlerinden farkı düşüncelerini sebepilik perspektifinden kişilere aktarmasıdır. T. Malthus teorisini, kuşatan eserlerini ortaya koyduğu zaman Godwin, Condorcet ve bir çok yazarlar karşı çıkmışlardı.

Malthus eserine iki postula ile başlar. Birincisi, gıda maddelerinin insanın yaşaması için mecburî olduğu, ikincisi; kuvvetli iç güdüler, dolayısıyla kadın ve erkek arasındaki ilişkilerin kaçınılmaz olduğu gibi gelecekte de devam edecektir.

«Nüfusun çoğalma kudreti, yeryüzünün insanın yaşamasının devamı için gerekli gıda maddesi üretimi gücünden daha büyüktür. Kontrol altına alınamayan nüfus kolay ve çabuk olarak geometrik dizilerle artar. Buna karşılık, gıda üretimi yavaş ve aritmetik diziyle artar» der, Malthus.

Malthus'a göre: «Bir bölgede halkın çoğalmasında birinci sebep, tabii olarak doğumların ölümlerden fazla olması neticesidir. İkincisi göçlerdir. Doğumların çokluğunun başlıca nedeni evlenme gelenekleriyle ilgilidir.»

Malthus ilk eserinden sonra, aynı eserin ikinci baskısında, görüşünün değiştiği, iddiasının katılığından vaz geçip nüfus artışına kadar eyilimden bahsederek görüşlerini modernize ettiği görülür. İddia ettiği nüfus artışını engelleyen faktörlerden bahsetmektedir. Bu kontroller önleyici, müsbet ve manevidir. Manevi kontrolü, diğerlerine sonradan eklemiştir.

Birinci eserde: «Doğa; hayvanlar ve bitki dünyası yoluyla çevreye hayat tohumlarını cömertçe ve liberal bir şekilde serpmiştir. Ama doğa, gereği gibi beslenmeye ve bakılmaya yeterli olamamaktadır. Hayvan ve bitki nesli, bu büyük kayıtlayıcı kabanın altında bağlı kalmıştır. Ve insan nesli herhangi bir çaba ile bundan kaçamaz. Kontrol edilemeyen insanlık her yirmibeş yılda bir, iki katına erişmektedir.» der.

Kimi mütfekkir, Malthus'un teorisini tamamen kabul etmiş, kimiye teoriye değişik biçim vermiştir. Meselâ Malthus'un Fransa'da ki temsilcisi F. Place teoriye şu teklifleri de ekler: / Nüfus Artışını Durdurmak İçin / «Soyut ahlâki çözüm biçimiyle uğraşmadan, zaman kaybetmeden: ilaçlar ve doktorlar yoluyla gebelik önlenmelidir.»

Ne kadar yeni teklifler eklenirse eklensin, Malthus'un teorisi ana çizgilerini asla kaybetmemiştir. Amerika da, Avrupa da hep aynı biçim...

Malthus'un teorisi düşünce pâneline pek fazla yalnız başına kalmaz... Hegel'in dialektik açılımı bu olayda da kendini gösterir: Nüfus artışının ekonomik gelişimde müsbet rolü olduğu söylenir. Pek çok kişi bu görüşü savunur. Temsilcileri güçlü: A. Hansan, C. Clark, G.D.H. Cole, J. Spengler, G.D. Birnol, A. Licks, J. C. Plugel Durkheim, F. List, Myrdal, A. Simith...

Düşünürler ılımlılar'da vardır. Onlar: «Her iki görüş değişik şart ve pozisyonlar için geçerlidir» derler.

Daha evvel belirttiğim gibi, «İlâhi Nizam»'a inananlar nüfusun artmasını isterler. Maddeyi basamak yaparak, gerçeği titrete titrete görebilen Ekonomistlerle de aynı görüştedirler. Meselâ: J. M. Keynes, «Nüfus artışı ekonomi de sağlık belirtisidir ve sağlam ekonominin de temelidir.» der.

Fazla nüfus, her an mucizeler hazırlayabilecek ekonomik yapının gereklerindedir. Her devrim, her hamle fazla nüfus ister. Prof. Dr. Licks: «Son 200 yılda gerçekleştirilen sanayi devrimi, herşeyden önce, görülmemiş hızla artan nüfus baskısı sonucu dünyevî bir patlamadır.» derken, batının hamlesindeki nüfusu anlatıyordu. Sanayi devriminin hazırladığı sosyal çöküntü, plânlamayla değil, nüfus artışıyla giderilmiştir. Bu tecrübî «Experimental» birikim, batıda, nüfusu silah olarak kullanma düşüncesini meydana getirdi. Batının beynelmilel nüfus politikası bu temele dayalı...

Ülkenin ekonomik ve sosyal çarkları ağır işlese dahi artan nüfus hızlandırıcı rol oynayarak ülke gelişimini sağlayabilir. «Nüfus artarken, buluşlar akılsızca bile olsa, yatırımlar güldür güldür akar. Artan nüfus istihdâm'a fiilen elverişlidir.» der Keynes.

Ekonomik veriler göstermiştir: azalan nüfusa iş bulmaktan, artan nüfusa iş bulmak daha kolaydır. İşsizlik problemi artan nüfusla geliyorsa, -bilinmelidir- o ülkenin ekonomik yapısı yetersizdir.

Bilimcilerin; nüfus artışının önemli ve müsbet olduğunu ortaya koymaları neomalthusian movvement liderlerini oldukça sınırlendirir. Harekete geçerler... Ellerinde ki tek veri: besinin yetersizliği. Basın ve yayın organları aklıktan bahsetmeye başlar.

Nüfus artışını isteyen bilimciler hemen karşı çıkarlar. Besin yetersizliği görüşünün yersiz olduğu C. Clark'ın açıklamasıyla ortaya konur. «Eğer insanlar, topraklarını bir Hollanda çiftçisinin kabiliyetiyle işlerse, dünyamızın ekilmekte olan topraklarından elde olunacak ziraî üretim 28 milyar kişiye yeter.»

«Diyoruz ki, hesaplarımıza göre dünyamızın nüfusu yüzyıl sonra yani 21. yüzyıl ortalarına doğru iki katı veya 3 katı artarak 6 veya 12 milyarı aşacaktır. Bununla beraber incelemelerimize dayanarak diyebiliriz ki, eğer her ülke yarı endüstrilemiş yerlerde kullanılmakta bulunan ziraî teknik ve metotlarından daha aşağı olmamak şartıyla, kendi durum ve şartlarına uygun bir teknik kullanırsa, bugünkü ekim araç ve metotlarında aşırı bir zorlama yapmadan bile bu kadar nüfusu besleyebilir.» (Prof. Dr. Birnol'den)

İzlendiği gibi Malthus'un teorisi her türlü ilmî açıklamadan çok uzaktır.

Bilimsel verilere bakıldığında geçimsizliği, yokluğu oluşturan faktörlerin sanayileşme çabalarının güçsüzlüğü nüfus artışıyla açıklanamaz. Değişik temel sebepler vardır, aslında... Kapitalist ve Sosyalist ekonomiler belirli zaman devrelerinde bozulmaya uğrarlar.

İşte Malthus'un teorisi, 1798 de İngiltere'de baş gösteren - kapitalist modelin ortaya çıkarttığı - buhranın kamüfle edilmesi, örtülmesi amacıyla ortaya atılır. «Malthus Teorisi» nin dolıştığı her ülke aynı çıkmazdadır.

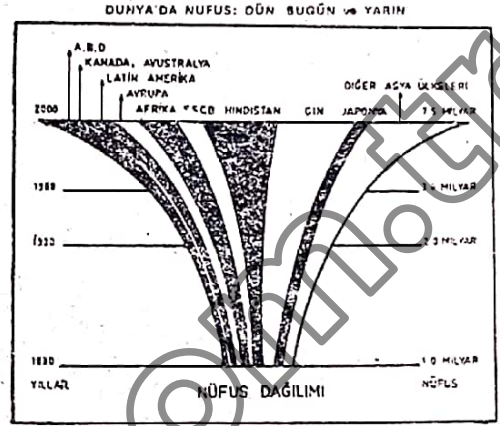

(1974) TÜRKİYE'DE NÜFUS MESELESİ

A) NÜFUSUN ÖZELLİKLERİ :

a) Cinsiyet Oranları;

Yıllar	Kadın	Erkek	Toplam
1945	49.7	50.3	100.00
1950	49.7	50.3	100.00
1955	49.2	50.8	100.00
1960	49.0	51.0	100.00
1965	49.0	51.0	100.00
1970	49.4	50.6	100.00

b) Nüfusun Yerleşme Durumu;

10.000 KİSTASI İL VE İLÇE KİSTASI

Yıllar	Şehir	Köy	Şehir	Köy
1950	18.5	81.5	25.0	75.0
1955	22.5	77.5	28.9	71.1
1960	26.3	73.7	31.9	68.1
1965	29.9	70.1	34.4	65.6
1970	35.9	64.1	38.4	61.3

c) Yaş gurupları yönüyle nüfus:

YAŞ GRUPLAR	1955	1960	1965	1970
0-14	39.4	41.3	42.0	41.1
15-64	57.2	55.2	54.1	54.5
65 +	3.4	3.5	3.9	4.4

İzlendiği gibi; Türkiye nüfusu yaş gurupları yönüyle genç ve dinamik bir görünüm arz etmektedir.

(0 - 14) yaşlarında bulunan çocuklar, genel nüfusun % 41 rini teşkil ederler. Her ne kadar (0-14) yaş gurubu ekonomik yönden faal nüfusun yükü olarak düşünülmeğe de, yanlıştır. Bir onbeş yıl sonra çocuk gurubu, faal nüfusa katılacak ve üretimde rol oynayacaktır...

Çoğu kimse (0-14) yaş gurubuna batının materyalist perspektifiyle bakar. Onlar için çocuk gurubu: «Üreticiye baskı yapan, üreticinin hareket kabiliyetini sınırlayan» dir. Böylelikle; doğum kontrolü yanlılar çocuğa hayat hakkı tanımak istemezler. Tıpkı ilkel devir insanların yaptığı gibi.

Halbuki çocuğa insanî bir gözle bakmak gerekir. İyimser olmak gerekir... O, yalnızca geleceğin üretim aracı olarak düşünülmemeli. Çocuklar aile içerisinde bulundukları an, ailenin gücünü kamçılıyandır! Annenin ve babanın daha iyi çalışması, verimli olması, mutlu olması, çocuğun varlığıyla mümkündür. Çocuğa sahip babanın tasarruf duygusu gelişir.

ELLİBEŞ

(Bin kişi)

YILLAR	ARTIŞ HIZI	MUTLAK	
		FİİLİ ARTIŞ	TABİİ ARTIŞ HIZI
1927	—	—	—
1935	2.510	21.1	—
1940	1.663	19.6	15.7
1945	0.969	10.6	10.3
1950	2.157	21.7	21.4
1955	3.118	27.7	26.5
1960	3.690	28.5	27.5
1965	3.636	24.6	26.0
1970	4.275	25.6	27.0

Türkiye nüfusu 1970 sayımına göre 35.7 milyona ulaşmıştır. İstatistikde görüldüğü gibi 1970 yılı nüfus artış hızı % 2.7 dir. Tabii olarak, bu artış oranı doğum, ölüm ve göç gibi faktörlerin tesiri altındadır.

Tüm bunlara karşı, batılı ülkelerde doğum oranı düşüktür. A.B.D'nin nüfus artış hızı binde 9,5, doğum oranı binde 19.1'dir. Rusya'da nüfus artış hızı binde 10,2, doğum oranı binde 18. (Ülkemizde artış hızı binde 27,3 doğum oranı 40,8'dir)

Doğum oranlarının azlığı batılı ülkeleri tehdit etmektedir. Bu yüzden her ülke; evlilere ve çocuklulara ekonomik yardım için bütçeden belirli ponlar ayırmıştır.

Gelişmiş ülkeler kendi nüfuslarını çoğaltmak isterken, üçüncü dünya ülkelerinin doğum artışını durdurmak istiyorlar. Neden?

Doğum Kontrolü Çıkmazı

Doğumun kontrol edilmesi, daha doğrusu nüfus artış hızının kesilmesi, ülkemize dolaylı olarak 1955 yılında girer. Ama bu yıllarda -kağıt üzerinde- nüfus politikası olumludur.

1960'larda nüfus politikası değişmeye başlar. 1965 yılının nisan ayında, doğum kontrolü yapılmasına 557 sayılı kanun çıkar. Batılının istediği...

Doğum kontrolünün halka kabul ettirilebilmesi için enstitüler, dernekler kurulur... Ama kamu oyu geleneğine ters düşen düşüncü kabul etmez. Çok az bir gurup doğum kontrolü ile ilgilenir. Onlar da 1839'un kurbanlarıdır!

İdareciler doğum kontrolü çalışmalarının başarısızlığını görünce, -başarısızlığı örtmek amacıyla- teori aramaya başlarlar. Bulurlar: «Doğum oranı, sosyo-ekonomik gelişme gösteren ülkelerde, düşer.» Dr. Ehrlich'in düşüncü... Üçüncü beş yıllık kalkınma planının hazırlanmasında temelde bu görüşten faydalanılmış olduğu, hemen anlaşılır.

Açık ve kesin bir şekilde «nüfus artışını durdurmak; yıkılmaya başlamak» demektir. Empervalistlere karşı tek silahımız: Nüfus'tur.

Dünya gelirin % 75'i, A.B.D. Batı Avrupa ve Japonya'nındır. Dünyanın % 25'ini temsil ederler. Ama, dünyanın % 75'i dünya gelirin % 25'iyile yetinir. Büyük bir dengesizlik... Sömürü düzeninin korkunç tablosu.

Dünya üzerinde bir sefalet varsa, gelişmiş ülkeler iyi niyetleriyle (!) bu sefaleti ortadan kaldırmak istiyorlarsa, kendi nüfus artışlarını kesebilirler.

Amerika'da doğan bir bebeğin çevresine yaptığı baskı, Hindistan da doğan bir bebeğin çevresine yaptığı baskının 75-100 katıdır!

Ancak; Batılının sömürücü kapitalist sistemi ve doğulunun yıkıcı kolektivist modeli yeryüzünden kalkarsa, geri kalmış ülkeler refaha kavuşabilirler.

İngiltere, Japonya, Amerika ve Rusya şu gerçeği çok iyi bilmektedirler: Üçüncü

ELLİALTI

dünya ülkeleri harcanmamış yepyeni enerjiyle doludur. Onlar, sadece sistemini ve liderini bekliyor...

18. yüzyıldan beri dünya ülkelerinin başına belâ kesilen emperyalistler (Amerika, Rusya, İngiltere) korkuyorlar. Son yirmibeş yılın geçmesini beklemektedirler.

Wells'in eserlerinde emperyalistlerin korkusu hemen sezilebilir.

Dünya yeni bir dirilişe gebe... Dünya politikası ağır ağır batıdan, orta-doğu'ya kaymaktadır. Belki de hamle Türkiye'den olacaktır...

«Batılılar da, çoğunluğu teşkil eden bol nüfuslu aç milletlerin birgün -nüklüer silahlarla donatılmış bir şekilde; tok batı ülkelerini ve batı medeniyetini haritadan sileceği korkusu uyanmıştır.» (Prof. Dr. Talip Yücel'den)

Sömürücü güçlerin beklediği korku Spengler'in eserinde daha belirgindir: «Kömürün, petrolün yahut beyaz kömürün bulunduğu her yerde, Faust medeniyetinin kalbine çevrilen, yeni bir silahın imal edilmesi ve sivriltilmesi mümkündür. Sömürülen dünya, eski sömürenlerden intikamını almak üzeredir. Aynı derecede kabiliyetli ve daha az müşkülpesent olan, renkli milletlerin sayısız çoğunlukta «elleri» beyazların ekonomik teşkilatlarını hayati temellerine kadar yok edeceklerdir... Bugün beyaz işçinin bir alışkanlık olarak yararlandığı lüks, onun yıkımı olacaktır... Birinci dünya savaşında renkli ırkların, beyaz ırka duyduğu saygı da silinmiştir. Beyazların ülkesinde hüküm süren deva bulmaz işsizliğin gerçek temeli budur. Bu hâl hiç bir zaman geçici bir buhran değil, bir kıyametin başlangıcıdır... demir yollarımız, gemilerimiz Roma'luların yolları ve Çin seddi gibi fosilleşecek; dev site ve gökdelenlerimiz Menfis ve Babilin harabelerine dönecektir.»

Madenler Afrika'da, Petroller orta-doğuda... 3. Dünya ülkelerinde ki nüfus artışı devam ederse 2000. yıl ezilenlerin zafer yılı olacaktır. Bu kalkış iyi kanalize edilirse Büyük İnkılâp yakındır. (Üçüncü Dünya Ülkelerinin çoğunluğu Müslümandır).

Avrupa sosyal çöküntülerden nüfus'a tutunarak kurtuldu. Şimdi kendisi gibi, başkalarının da kurtulacağını bildiği için nüfus artışına «hayır» diyor.

İsveç Paramentosu geçmiş yıllarda -ülkenin tarihten silinmemesi için- nüfus artışını destekleyecek tedbirler almıştır. Çocuklu ailelerin yükü kanunlarla azaltılır.

Aynı İsveç Hükümetinin, Pakistan'a doğum kontrolü yapması gerektiğini söylerken görmekteyiz. İsveç Hükümeti, eğer, doğum kontrolüne yanaşursa Pakistana mali yardım da yapacağını vaad etmiştir.

Hiç bir müslüman bu tür olayları unutmamalı.

İsveç - Pakistan fenomeni, emperyalistlerin piyon devletler aracılığıyla «gelişmiş» ya da «az gelişmiş» ülkelere doğum kontrolünü kabul ettirme çabalarının; bir ülkelerin yıkımını sağlamak için yapıldığının delilidir.

S O N U Ç

Aydınlarımız -yeniden-, ülkemizin ekonomik nüfusbilim örgüsünü iyi ve dikkatli olarak incelemelidirler. Bu incelemeyle, Türkiye'nin zaman ve mekan -apsis ve ordinatları- arasında ki gerçek yeri tesbit etmelidir.

İkinci gelişme; ekonomik nüfusbilim'in beyinlere sunduğu iki nüfus alternatifinden biri seçilmelidir. Nüfus artışını durdurmak veya nüfus artışını itici-güç olarak kullanmak...

İzlendiği gibi, doğum kontrolü çalışmaları dünyada ve Türkiye'de sonuç vermedi. Hatta kadın sağlığını tehdit eden hastalıklara da yol açtı diyebiliriz. Amerika'da doktorlar nezaretinde uygulanan R.I.A'lar, Türkiye'de köylere gelişi-güzel dağıtılmıştır.

Bunların yanında, nüfus artış hızını durdurmak şu sosyo-ekonomik yıkımları hazırlar:

«a - Ailelerin, refah seviyesini ve gelirini yükseltmek için aile yapısını küçük tut-

madaki çıkarıyla, toplumun uzun vâde de kendini büyütmesi hususundaki çıkarı arasında bir karşıtlık vardır.

b — Nüfus azalırsa, bunun başlıca menfi tezahürü talep olarak sabit kalır. Müteşebbislerin riske katlanma arzusu kırılır. Yatırımlardan çekinme duygusunun artışı ve sermaye mallarına talebin azalışı, özel yatırımların toplam hacmini daraltarak ekonomik büyüme hızını düşürür.

c — Nüfus artışının azalması demek, nüfusun yaşlanması demektir. Böyle bir ortamda iş bulmak kolay olmakla beraber, yaşlılar kıdem sebebiyle önemli iş yerlerini tutacağından, gençlerin sorumluluk taşıyan iş yerlerine yükselmesi güçleşecektir. Nüfusun yaş yapısında ki bu değişiklik sebebiyle, sosyal gelişme fırsatlarının tıkanması halkın cesaretini kıracaktır.

d — Bürokratik mekanizma artacaktır. Nüfusun azaldığı yerde ekonomi de geriler, büyüyen bir ekonomiye oranlarsak dikkat ve önem verme duygusu zayıflar. Yaşlıların kuracağı bürokrasi ile toplum statik bir müessese görünümüne bürünür.

e — Demokratik toplumda, yaşlıların çoğalması sonunda siyasi oy tazyikiyle devlet yaşlıların güvenliği sağlayıcı tetbirlere daha fazla önem vermeye mecbur olur. Halbuki tam bu anda en önemli bir konu; gelirin yeniden dağılımını sağlayıcı tedbirler almaktır.» (Prof. Dr. Myrdal'den) Görüldüğü gibi 2. alternatifi seçmek ülkemiz için müsbet sonuçlar doğurmaz.

Önümüzde tek alternatif var; nüfus artış hızını kesmemeliyiz. Bundan yıllarca önce büyük Osmanlı İmparatorluğunun yaptığı gibi... Osmanlı'nın geleneksel nüfus perspektifi Türkiye'nin ekonomik örgüsüne işlenmelidir. Böylelikle çağdaş - modern nüfus politikamız meydana gelecektir. Ülkelerin kalkınma hızlarıyla nüfus artış hızları arasında olumlu bir bağlantı vardır.

Batılıların nüfus yoğunluğu, bizden fazla olmasına rağmen refah düzeyindedirler. Demek ki, fazla nüfus refah düzeyine çıkmaya engel değildir. Meselâ: Fransanın nüfus yoğunluğu 93, Avusturyanın 85, Belçikanın 317 ve Türkiye'nin 48'dir.

Gelişmiş ülkelerin istatistikleri dikkate alındığında Türkiye'nin nüfusu, topraklarına nazaran çok azdır. Fazla nüfusun olmadığı yerlerde alt yapı tesisleri kurulamaz. Libyanın çok nüfusu olmadığı içindir ki, petrolüne rağmen fabrikalar kurulamaz. Az nüfusun olduğu yerlerde alt-yapı tesisleri kurulsa bile maliyeti çok yüksek olacaktır.

İnsanların kalabalık olduğu yerlerde modern fabrikaların kurulması an meselesidir. Hiç çekinmeden söyleyebiliriz: Türkiye belirli bir gelişme seviyesine gelmişse 36 milyonluk nüfusundandır. Plânlamayla gelmedik bu seviyeye...

Şimdi sadece besin meselesi kalıyor ortada. Ama besin problemi de doğum kontrolünü savunanların söylediklerinin dışında. Dünya da zıraf üretimin yetmezliğinden bahsedilmiyor, artık.

120 ülkenin temsilcilerinden meydana gelen, 1974 ekim ayı içerisinde Bülkreşte yapılan konferansta, şimdiye dek öne sürülmüş teorilerin tümünü yıkan bir takım sonuçlara varılmıştır. En önemlisi:

«Dünyamız şu anda ki kompozisyonuyla daha milyarlarca kişiyi rahatca doyurabilecek nitelikte tabii kaynaklara sahiptir ve insanların bu konuda boş üzüntülere kapılması yersizdir.»

Konferansı organize eden ilgililere göre: «Önüme geçilemeyen kayıplar haricinde, adam başına günde 2500 kalori olmak üzere, dünyamızın bugünkü zıraf gücü 78 milyon olarak tesbit edilmiştir.

Bengal ve Hollanda aynı nüfusa ve toprağa sahiptir. Ama Bengalde açlık tehlikesi var. Neden? Yoksa, yönetenler; ülkelerinde ekonomik yapıyı güçlü kılamamanın ver-

diği kompozisyonu, belirsizleştirmek için mi; Tarım gücünün yokluğundan, beslenme yetersizliğinden bahsediyorlar?

Sosyalizm, Kapitalizm koordinasyonları; insanın insanı sömürmesinin; insanın insana hükmetmesinin önüne geçemez. Kollektivizm, Kapitalizm ve bunların çatısını teşkil ettiği siyasî rejimler; -dünya üzerinde mevcut olan- olumsuz biçimlerdeki gelir dağılımını gerçekleştiren örgülerdir.

İdare edenler, sömürenler, çıkarıcılar, tabii olarak kapitalizmin ve sosyalizmin geçerliliğinden bahsederler.

«Kaynaklar iyi kullanılır, ekonomik kalkınma bir bütün ve dengeli olarak yürütülürse; nüfus artışı kalkınmanın olumsuz bir unsuru değil, itici bir gücü haline gelecektir.» (Prof. Dr. Sabahattin Zaim). Bir ülkede nüfusun menfi yönlerinden bahsediliyorsa, ortada ekonomik yapının güçsüzlüğünde vardır.

«Yine ileriki bir savaşta, atom bombası ve nüklüer silahların zamanımızda eriştiği tahrip gücü karşısında ayakta kalabilecek milletlerin ancak nüfusu kalabalık milletler olacağı kesinlikle ortaya çıkmış bir gerçektir. Bunun açık anlamı, bizzat kendilerinde atom silahları bulunmayan milletler, gelecekte var olabilmek için; ancak ve sadece kendi nüfuslarına güvenip bel bağlamak zorundadırlar.» (Prof. Dr. Imre Toth'dan)

Herşey aksiyoner «Çile» ruhunu gerçekleştireceklere iyi bir ortam hazırlamak olmalıdır...

BİBLİYOGRAFYA:

- Ratip. Yüceuluğ'un eserleri: 1/İnsanların Nüfus Hakkındaki Telâkkileri ve Nüfus Nazariyelerine Kısa Bir Bakış/
2/Nüfus Sayımları ve Cihandaki Tarihi / 3 / Savaş Sonu Nüfus Meseleleri /
Prof. Dr. Sabahattin Zaim: / Çalışma Ekonomisi /
Yılmaz Öztuna: / Türkiye Tarihi /
Eflâatun: / Devlet /
Ahmet Hilmi: / İslâm Tarihi - Z. N. açıklamalı - /
Ak İktisat Ansiklopedisi
Samuelson: / İktisat /
Erdoğan Alkın: / Genel İktisat /
Türkiye Aile Planlaması Derneği / 1.2.3. nolu broşürler /
Prof. Dr. Sabahattin Zaim: «İktisadi Doktrinler»
Prof. Dr. Talip Yücel: «Milliyetçi Türkiyeye Doğru»
Prof. Dr. Mükerrrem Hiç: «Kapitalizm, Sosyalizm, Karma Ekonomi ve Türkiye»
Sunday Üner: «Nüfus bilim sözlüğü»
Sezai Karakoç: «Ruhun Dirilişi», «Yunus Emre»
Necip Fazıl Kısakürek: 1. «Türkiye'nin Manzarası»,
2. «Çepeçevre Sosyalizm, Kapitalizm, Komünizm ve İnsanlık»
Charles Seignobos: «Avrupa Milletlerinin Mukayeseli Tarihi»
R. Konquest «K. Marks Nerede Yanıldı.»
Prof. Dr. Sadun Aren: / Ekonomi El Kitabı/
Sabri Akdeniz: / Çağımızda Nüfusun Önemi ve Türkiye'nin Nüfusu /
Milliyet Ansiklopedik Sözlük
Ticaret Odası: / 1973-1974 İktisadi Rapor /
Abdülhakî Pırmoğlu: / Türkiye'de Nüfus Artışının Ekonomik Kalkınmaya Te-
sirleri.
Nevzad Yalçıntaş: / Türkiye'nin Sosyal Bünyesi /
Halûk Cillov: / Türkiye Ekonomisi.

**GÖNÜL
/ERENLERE
DEVAPLAR**

Sayın D. Fehmi Öztürk Gümüşhane — Gönderdiğiniz şiirler içinde «Sen» şiiri çok güzel. Şiirin havasına girmişsiniz. Fakat çok uzun yazmak için değil öz, güçlü ve güzel yazmak için çalışınız. Başaracağınızı ümid ederek yeni şiirlerinizi bekler «Sen» şirinde ki,

«Sonsuzluk kervanının» sen çilekeş yolcusu
Görüp seni kaçıyor tagutların uykusu

ve

Bitmez tükenmez iman sana -
HÜDA- dan ihsan
Selam, selam sana ey!» Çilekeş aziz insan

mısralarınızı çok, çok güzel bulduğumuzu belirtir, selam ve sevgiler sunarız siz aziz gönüldaşlarımıza.

Sayın Ali Okur / Adana — Şiir lerinizde kalbinizin ta derinlerinden «İssiz değil bu topraklar
Sen varsın, ben varım»

diyen haykırışlarınızda haklısınız. Duygularınızı ve heyecanınızı aktiren şiirleriniz bu yönlerden çok güzel. Fakat şiiriniz dikkatli seçilmiş kelimelerden ve intizamlı mısralardan meydana gelirse, şiirinizde musiki daha kuvvetli, şiiriniz daha güçlü olur. Gönül verenlerin elele tutması dileğiyle, yeni çalışmalarınızı bekleriz. Gönülden selamlar.

Mahmut Küçük / Tokat — Kara- duman isimli hikayenizin mevzuu çok güzel. Bu güzel mevzuyu daha

güçlü anlatabilirsiniz. Yeni çalışmalarınızı beklerken... selamlar.

Kamil Doğu / Urfa — Birçok romancı ve hikayecilere verilen mükafatlar, mükafat kelimesinin manasıyla bağdaşmaz. Bağdaşmadığı içinde ödül diyorlar. Anladığınız gibi ortaya bir miktar para ve bir isim konuyor. Jüri belli şahıslardan tesbit edilir, tesbit edilen jüri çok önceden tesbit edilen şahsa malûm ödülü verir. Fakat, yapılan ödül verme tantanaları, malûm şahısları ve sözde eserlerini yükseltmez. Sadece maskelerinin hatlarını açığa vurur. Hepsi o kadar. Selamlar.

İbrahim Solmaz / Denizli — Piyasaya sürülen her uydurukça kelimeyi kaparak, şiir yazmaya uğraşmayınız. Şahısların uydurduğu kelimelerle şiir yazılmaz. Kelimeler milletin içinden doğar yoksa bazı özel şahısların kafasından değil. Şiir üzerine gerçek bir çalışmaya başluyacağınıza emin olarak... Selamlar.

Cemal Döner / Konya — Önce alakanız için teşekkürler. Gönderdiğiniz 2 kıta şiiri aldık, fakat bize dahası var gibi geldi. Tamamını bekleriz. Saygılar.

Ali Güleç / Hatay — Gönüldaşlarımızdan gelen mektupların çoğu, sizinki gibi şiir üzerine. Bir sanatı yapmak için, o sanatı bilmek gerekir. Çok kullanılmış kafiyelerden kaçınız. Taş, baş, yaş, kaş, vs. kafiyeli yayınlanmış şiirler bir kitap dolusu eder. Şiiri seviyorsunuz ve samimisiniz. Daha çok şiir okuyarak çalışmanız ümidliyle... Selamlar.

LTMİŞ

AZOT SANAYİİ T.A.Ş.

SERMAYESİ : 900.000.000. TL.

- AZOTLU, FOSFATLI KİMYEVİ GÜBRELERİ İLE MÜSTAHSİLİN;
- DERİŞİK NİTRİK ASİT - TEKNİK AMONYUM NİTRAT - MAYI AMONYAK - AZOT GAZI - OKSİJEN GAZI İLE TÜRK SANAYİCİSİNİN EMRİNDE VE HİZMETİNDEDİR.

ÜRETTİĞİMİZ KİMYEVİ GÜBRELER : —

- AMONYUM NİTRAT GÜBRESİ (% 20,5 N) 50.000 TON/YIL % 50 NH_4 + % 50 NO_3 (N_2) LU NEM % 05
- AMONYUM NİTRAT GÜBRESİ (% 25,8-% 26,2 N) 338.500 TON/YIL % 50 NH_4 + % 50 NO_3 (N_2) LU, NEM % 04
- AMONYUM SÜLFAT GÜBRESİ (% 21 N) 60.000 TON/YIL NEM % 05, H_2SO_4 AZAMI % 003
- TRİPLSÜPERFOSFAT GÜBRESİ (TOTAL P_2O_5 % 46,647,0) 220.000 TON/YIL SUDA ÇÖZÜNÜR P_2O_5 % 43,544, SERBEST H_3PO_4 , % 3,545 NEM % 3-5
- DİAMONYUM FOSFAT GÜBRESİ (18-46-0) 227.000 TON/YIL TOTAL P_2O_5 ASGARI % 46, SUDA ÇÖZÜNÜR P_2O_5 % 42,3, % 18 (N_2) LU
- NORMAL SÜPERFOSFAT GÜBRESİ 220.000 TON/YIL TOTAL P_2O_5 ASGARI % 18, SUDA ÇÖZÜNÜR P_2O_5 ASGARI % 17,5

DiĞER MAMÜLLERİMİZ :

- DERİŞİK NİTRİK ASİT 6.000 TON/YIL, ASGARI % 98 HNO_3 , N_2O , AZAMI % 05
- TEKNİK AMONYUM NİTRAT 15.000 TON/YIL, KRİSTAL VE GRANÜL % 34,7 N, % 02 NEM, CI AZAMI % 0002, Fe^{+++} , Fe^{++} Eser Halde
- MAYI AMONYAK 1.000 TON/YIL, % 99,8 NH_3 , NEM % 02
- AZOT GAZI % 99,992 SAFİYETTE (TALEBE GÖRE)
- OKSİJEN GAZI % 96-98 SAFİYETTEDİR. (TALEBE GÖRE)

AZOT SANAYİİ KÜTAHYA, SAMSUN, ELAZIĞ İŞLETMELERİ İLE YURT KALKINMASINDA TÜRK ÇİFTÇİSİNİN VE TÜRK SANAYİCİSİNİN EMRİNDE VE HİZMETİNDEDİR.

ADRESLER :

- ★ AZOT GENEL MÜDÜRLÜK - ANKARA - TEL: 18 41 50
- ★ AZOT İŞLETMELERİ MÜDÜRLÜĞÜ - KÜTAHYA - TEL: 1977
- ★ AZOT FABRİKASI - SAMSUN - TEL: 6100
- ★ AZOT SANAYİİ SÜPERFOSFAT FABRİKASI - ELAZIĞ - TEL: 1787

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI A.Ş.

TÜRKİYE ŞEKER SANAYİNİN ŞEKER ÜRETİMİNE
İLÂVETEN, MODERN TEKNOLOJİYE GÖRE TESİS
ETTİĞİ MAKİNA FABRİKALARINDA

Yılların tecrübesi ve titiz
Mühendislik ve işçilik hizmetiyle

ŞEKER

ÇİMENTO

PETROL

PETROKİMYA

AZOT

ENERJİ

VE BENZERİ KURULUŞLAR İÇİN
HER TÜRLÜ MAKİNA VE TESİS İMALÂTINI
BAŞARIYLA YÜRÜTMEKTEDİR.

Her çeşit bilgi için müracaat :

TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI A.Ş.

Mithatpaşa Caddesi No: 14

Yenişehir - Ankara

HABERLER

MEHMET ÂKİF GECESİ

Büyük insan, millî şâir Mehmet Âkif vefatının 39 yıldönümü dolayısıyla M.T.T.B. de anılmıştır. Anma gecesi İstiklâl Marşının koro halinde okunmasıyla başlamış, şairin edebi şahsiyeti ve mücadeleleri anlatılmıştır. Geceyi kalabalık dinleyici kitlesi takip etmiş ve gecede Âkif'in Köse İmam adlı piyesi de oynanmıştır.

KONFERANS

11 Ocak Cumartesi günü tanınmış bankacı Zeki Sayın MTTB konferans salonunda «Faizsiz Ekonomi ve Faizsiz Bankacılık» mevzuulu bir konferans vermiştir. Konferansı seçkin dinleyici kitlesi takip etmiş, ele alınan konular ilmi olarak izah edilmiştir.

— BASIN TOPLANTISI YAPILDI —

Son hadiseler üzerine MTTB Genel Başkanı Abid Özmen 28 Ocak Salı günü bir basın toplantısı düzenliyerek görüşlerini kamuoyuna açıklamıştır. Toplantıda son hadiseler kınanmış «Bu gibi hadiseleri sol kasıtlı olarak çıkarmaktadır. İnanmış Türk gençliği parçalanmaz bir bütündür» denilmiştir.

M.T.T.B. TİYATRO MÜDÜRLÜĞÜ «TİYATRO OKULU» VE «ÇOCUK TİYATROSU» KURUYOR.

Yıllardır tiyatro çalışmalarını sürdürerek, Türk Tiyatrosu'na değerli sanatçılar kazandıran M.T.T.B. Tiyatro Müdürlüğü kısa bir aradan sonra «Gelenekçi Türk Tiyatrosu» çizgisinde; köklü ve ileriye dönük çalışmalarını başlatacaktır.

Tiyatro Müdürlüğü ve ek kuruluşları, sahne çalışmalarını sürdürürken; diğer yandan, Türk Gençliğinin ve ileride tiyatro neslini teşkil edecek çocuklarının, tiyatro eğitimi ihtiyaçlarını gidermek amacıyla «Tiyatro Okulu» ve «Çocuk Tiyatrosu» kuruyor.

M.T.T.B. Tiyatro Müdürlüğü 1975 - 1976 sezonu faaliyet programı çerçevesinde; tiyatro ilgililerinin ve sevenlerinin izleyebileceği seminerler, açık oturumlar

tertipleterek, ülkemizde ilk defa Tiyatro Kütüphanesini de kuracaktır.

Sahne faaliyetleri olarak, piyesler yanında yine Türkiye'de ilk defa Şiir Tiyatrosu uygulaması üzerine çalışmalar yapacaktır. Yurt içi yurt dışı turnelere çıkacaktır.

M.T.T.B. ORTA ÖĞRENİM KOMİTESİ
«İSTANBUL LİSE VE DENGİ OKULLAR ARASI 4. KOMPOZİSYON YARIŞMASI» tertipleledi.

M.T.T.B. ORTA ÖĞRENİM Komitesi her sene olduğu gibi bu sene de «GENÇLİĞİN BUHRANLARI VE ÇÖZÜM YOLLARI» konulu 4. Lise ve dengi okullar arası kompozisyon yarışmasını tertip etmiştir.

Yarışmaya katılma şartları:

— Yarışmaya İstanbul Lise ve dengi okul öğrencisi olan herkes katılabilir.

— Yazılan kompozisyonlar en fazla 750 kelime olacaktır

— Yarışmaya katılanların en geç 22 Mart 1975 Cumartesi günü saat 18'e kadar (2 adet 100 kuruşluk posta pulu bir resim ile beraber) M.T.T.B. Orta Öğrenim Komitesi Cağaloğlu - İstanbul adresine göndermeleri veya elden getirmeleri gerekmektedir.

Yarışmaya katılan kompozisyonlar ön jüri tarafından değerlendirilecek ve sonucunda 20 kompozisyon finale kalacaktır.

Final 5 Nisan 1975 Cumartesi günü saat 14 de M.T.T.B. Konferans salonunda yazarları tarafından okunacaktır. Jürinin değerlendirmesi neticesinde; dereceye giren ilk üçe kupa, ilk beşe ise birinciye 500 lira, ikinciye 350 lira, üçüncüye 250 lira, dördüncüye 200 lira ve beşinciye 150 lira para hediyeleri verilecek. Ayrıca bütün finale kalanlara başarı sertifikası ve çeşitli hediyeler verilecektir. Bilahare dereceye giren kompozisyonlar kitap haline getirilecektir.

millî türk talebe birliği
EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

İSTANBUL

Baharlı 37
44

27 87 13

26 69 24

İstanbul

Devreler: 14 Şubat - 4 Mart